

MOLL SEIDLITZ PORA

MOLL A. védjegye

Különféle jutalomdíjak-
penzesel a parisi világkiállítá-
sban 1853-ik évről.

A készítmény az itt látható
és hivatalosan lefektetett véd-
jegyekkel vannak ellátva.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ címzett gyógyszerár Bécében.

Flyszelvényes. Tapasztalván, hogy a Seidlitz-porok szóról szóra az enyém után nyomtatott, sőt a közönség ámtása végett hamisított névaláírásokkal ellátott használati utasítványokkal adatnak el, a e végett a küllös alak hasonlatosságánál fogva saját gyártmányommal könnyen felismerde hetnek; ezen hamisítványok megvételétől mindenkit azon meggyőzéssel óvok, miszerint „az általam készített Seidlitz-por minden katulyja megkülönböztetésül hasonló készítményekétől saját iparjegyem az aláírásával van ellátva; és minden egyes adag fehér papir-burkolatán ismerjéül viznyomasban „Moll's Seidlitz-Pulver“ látható.“

Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven.

E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részéből került s kerekéknél levő hálaíratok a legreálisabban tanúsítják, hogy e porok rögzött szorulásoknál, emésztetlenségnek és gyomorhósnál; továbbá göresök, vese- és ideges bajokban, szívdobogásnál, idegesség okozta főfájásnál, vér-tudulással, csúszos fogfájadalmánál, végül hysteriára, búkóra és huzamos hanyásra hajlamlán stb., a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legártalmasabb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelemben igenis kiterjedt levezetés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymód eredménytelenül kimerítettett, az egyszerű házi szerhez folyamodtak, és ebben rongált egészségüknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszert megelégek. — Ez elismerő-íratok szerzői között a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezei-gazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvék, kiknek esetlőt még a leghírhedtebb gyógyforrások sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségük csupán csak a Seidlitz-poroknak: rendszer használatá által állított helyre.

A főraktár létezik:

PESTEN } **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt.
} **STEINBACH JÓZSEF** ur kereskedésében, gránátos-utcában.

Ezen üzögek alatt szintén megrendelhető:

a norvégiai „Bergen“ városból való valódi Dorsch-májhalzsír-olaj is.

Ára egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é.

Az üvegek el vannak látva védmarkokkal és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatalyosb májhalzsír-faj a Dorsch-halnak legfogdosabb egybegyűjtése és kiválogatása által van meggyerve, és egyáltalában semmi vegytani kezelés alá nem vonatott, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül a természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsír-olaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjelebb gyógyszer s mell- és fűd-bajokban, serophulus és rachitis, köszvény és csúsz, idült bőrkítés, szemgyulladás, ideg- és több más bajokban alkalmaztatik.

MOLL A., gyógyszerész Bécében, „zum Storeh“, Tuchlauben.

Dr. Pattison

köszvénygyapotja

gyógy- és óvszer a köszvény- s csúszos bántalmak minden nemel ellen, ugymint: arcz-, mell-, torok- s fogfájás ellen, fej-, kéz- és térd-köszvény, nyílalás, tagszagadás, derék és ágyék stb. fájásainak ellen.

Egy csomag ára, használati utasítással és bizonyítványokkal együtt 1 ft. a. é. Fél csomag 50 kr. Postán küldve 20 kralt több.

Kapható Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél a király-utczában 7. sz. a., s Budán: **Taub Vilmosnál**, Tabán, szarvas-tér 613-ik sz. a. 616 (6-11)

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelentek, s általa minden hiteles könyvtárúsnál, Pesten: **Hartleben és társa**, Budán: **Nagel és Wischan**-nál kaphatók:

GRIMAULT és TÁRSA

gyógyszerészek

növény-matico-injectiója
s matico-tokocskái

Párisban, 7, rue de la Feuillade.

Ezen legújabb gyógyító szer, mely a gonorrhoeák gyors és sikeres gyógyítására, anélkül, hogy stricturákat vagy a belső részekben gyuladásokat okozna, a matico-perui faleveleiből van készítve. Dr. Ricord s a párisi orvosok legnagyobb része, mióta ezen gyógyító-szer feltaláltott, minden egyéb ilyenmű szereket mellőznek. A belövelés a betegség közvetlen kezdetével alkalmaztatik, a tokocskák minden rögzött s elövlött esetekben, melyek a copahú s kubébamag s más egyéb érzős alapokra készített belövelésekre távozni nem akartak, vértetnek használatba. — Raktárak: Németország nevezeteseb városai minden gyógyszerárban.

Magyarországra neve a főraktár létezik Pesten: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél a király-utczában 7-ik sz. a. 656 (7-24)

Megjelentek, s minden hiteles könyvtárúsnál, Pesten: **Stolp K. Oskar**, Budán: **Nagel és Wischan**-nál kaphatók:

IRÁLYTAN.

Különös tekintettel a műgyeleti, kereskedelmi és real-tanodai ifjúság szükségleteire, a legtekintélyesebb bel- és külföldi munkák nyomán

MACHIK JÓZSEF, a budai k. József-műgyetem, a magyar nyelv s irodalom tanára.

Első füzet: Általános s különös rész. 8-rét. (208 lap.)

Borítékba fűzve 60 kr. ausztr. érték.

Gyakorlati franczia nyelvtan.

Utmutatás a franczia nyelv rövid idő alatti könnyű és alapos megtanulására.

Írta **TIPRAY JÁNOS**.

Két folyam. 8-rét. (248 lap.) Keményen kötve 1 forint a. é.

CSÖD

gazdászati tanári állomásra.

A kis-kun-halasi hely. hitv. egyház kebelében megürlt real-gazdászati tanszék betöltésére ezennel csöd nyitattik.

A tanári fizetés 550 a. é. ft. készpénz, — ezennel jövedelmül nyerend a város közvetlen szomszédságában fekvő, s 1600 □ ölével számított 42 hold föld-terület (mely egyszermind a gazdaságat gyakorlati terüld szolgál) tiszta jövedelmének 50 %-jét, — az elválasztott tanár magát 3 évre kötelezi, s csak annak letelle után fél éves előleges felmondás után hagyhatja el tanári állomását.

A tanár kötelessége, növendékeit az elméleti és gyakorlati gazdaságat s azzal érintkező egyéb real-tudományok elemeiben oktatni, s a 42 hold földterületen a gyakorlati gazdaságat berendezni és vezetni.

Pályázni ohajtók elméleti és gyakorlati szakképzettségéről szóló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványoknak a kis-kun-halasi hely. hitv. egyháztanácsához folyó évi szeptember hó 1-jére leendő beüldésére kéretnek fel.

Végre az elválasztott tanár állomását folyó évi október hó 1-ig elfoglalni, s tanári működését azon napon megkezdeni tartozand.

Kelt Kis-Kun-Halason az 1864 dik évi július hó 31-én megtartott hely. hitv. egyház-tanács-üldésből.

Kovács Imre, egyházi r. jegyző. 727 (2-3)

Pest, augusztus 21-én 1864.

Előfizetési föltételek 1864-dik évre:
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg, 1863. november 1-től kezdve: Egy, négyezer hasábozott petty sor ára, vagy annak helye, egyszeri igitásnál 10 kbra; háromszor- vagy többszori igitásnál csak 7 kbra számítottik. — Külföldre névbe kiadó-hivatalunk számára hirdetemnek elfogad, Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurtban: Otto Mollten és Jaeger könyvkereskedése; Bécében: Oppelk Alajos. — és Pesten: a keretesz-gazdászati ügynökség Is. József-tér, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden igitatás után 30 kraj.

Laky Demeter.

E név irodalmunkban, különösen az olvasó közönség legifjabb nemzedéke, a tanuló ifjúság előtt, ismert, jó hangzású név. Mint több derék iskolai tankönyv szerzője, hasznos szolgálásokat tett nemcsak általában a hazai műveltségnek és tudományosság terjedésének, hanem egyszermind díszére válik azon szerzetnek, melynek a férfiu egyik tisztelt és szeretett tagja. Laky Demeter — a kiről szölnk — a premontrei szerzet kebelében él és munkálódik. S valóban örvendetes tapasztalat (mire pedig oly gyakran akad alkalom), látni, hogy az előkelőbb magy

lom, melynek szebb napjait s utókeserveit Laky Demeter is bö mértékben izlelte. — 1854-ig működése rendszer teréről le levén szorítva, zajtalan magányban élt tudományos foglalkozásainak, abban keresve életet és szórakozást, kárpótlásul az idők megváltozott járásáért. Ez idő alatt majdnem valamennyi nyugat-európai nyelvet sajátjává tettes lefordította a nagyangoltörténetirónak Gibbonnak „The History of the decline and fall of the roman empire“ (A római birodalom hanyatlása s bukása) nagyszerű és terjedelmes munkáját, mely sajnos, hogy maig is

tét. 1862-ben gymnaziumi használatra írta „Irály és költészet“ tan című tankönyvét, mely már eddig két kiadást ért, valamint a „Magyar nyelv és irodalom története“ című műve is, melyet a Szent István-társulat fölhívása folytán írt s felsőbb helyen iskolai használatra ki is tizetett.

Legújabbban „Ékesszóllástan“ című munkája jelent meg gymnaziumi használatra, mely ez év nyarán hagyta el a sajtót.

1858-tól fogva Csornán, Sopronmegyében mint prépostsági titoknok és házfelügyelő működik. A jelenlegi csornai prépost mint tudjuk, Simon Vincze, ki nek arczképét e lapok nem régen közölték. — Az ő szakértő, buzgó törekvéseinek köszönhetően, hogy e derék szerzet szellemi és anyagi ügyei virágzásnak indulnak s tagjainak hatása a haza közérdekeivel is jótékony ószhangzásban marad. Tagadhatlan, hogy a lelkes prépost hű és buzgó munkatársat talált ez időszerinti titkárában, Laky Demeterben.

LAKY DEMETER.

Többi között az ő közös intézkedések egyik eredménye az is, hogy a szerzet névtárát (schematismus) magyarul adja ki, mi hazánkban a katolikus egyházi rendnél nagy ritkaság.

Laky Demeter most legszebb férfi korát éli s nagy szorgalma, ereje és tevékenysége, melyet eddig bebizonyított, méltán jogosít fel arra, hogy irodalmunk érdekében töle még sokat várjunk s benne különösen a magyar nyelv fejlődésének és terjedésének egyik főbajnokát tisztel-hessük.

Írói munkássága, mint megjelent könyvei tanúsítják, leginkább a magyar irodalomtörténet és retorika terét foglalja el. E tér egyike a fáradságosabbaknak; kéziratan hever s kiadói pártfogóra vár. 1854-ben számos tanár felhívására „Irály-rendszer“ című ismert művét adta ki. Noha mint prépostsági titkárnak, nagyobbára a rend ügyei veszik idejét igénybe, mégis a „Magyar Encyclopaedia“ számára kidolgozta a csornai prépostság történe-

1842-ben mártius 27-dikén pappá szenteltetvén, Szombathelyen a szerzet gymnaziumában három évig tanított. — 1847-ben „Költészet rendszere“ című művel lépett fel, a melyben a spanyol, portugál és olasz költészetben divatozó különféle versnemeket ismertette meg. Majd Keszthelyre neveztetvén ki tanárrá, itt találta az 1848-ki mozga-

1842-ben mártius 27-dikén pappá szenteltetvén, Szombathelyen a szerzet gymnaziumában három évig tanított. — 1847-ben „Költészet rendszere“ című művel lépett fel, a melyben a spanyol, portugál és olasz költészetben divatozó különféle versnemeket ismertette meg. Majd Keszthelyre neveztetvén ki tanárrá, itt találta az 1848-ki mozga-

Mindennemü

divatárak, butorszövetek,
szönyegek- és függönyökkel

dúsan berendezett raktárunkat, ugyszintén nagy választékban levő bel- és külföldi

papir- kárpitokat (Tapeten)

ajánljuk gyári árákon a tisztelt című közönség figyelmébe.

Fischer J. L. és fiai.
Pesten, bécsi-utca 2-ik sz. a.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1864.

Otthon.

(1849.)

Messe tölem, dőre földi gondok!
E küszöbnek kivüle maradtok;
Szent e hely, kicsiny világom ez, —
Messe tervek, szomja hír- s aranyak
Helyt bizonytalannal ottan nem találnak,
A hol üdvöt a jelen szerez.

Ott kinn oly haszontalan csatázok,
Mindeneknek az utjában állok, —
Itt teremtek, alkotok magam, —
S látva, milyen jól tenyész körülem
Minden, bennem él — és veszne vélem, —
Istenülve élek boldogan. —

Itt virágim gazdagon féselnék
S áldozatként illatot lehelnek,
A miért hogy híven ápolom, —
Ott a fácskák, melyeket neveltem,
Játszi árnyat vonva már felettem —
Allanak gyümölcsben gazdagon.

És madárkák jönek messze földről
Menten itten állnak üldözéstől,
Hogy dalok közt nyugton költsenek;
Szebben fénylik a napnak sugára,
Lágyabb a szellőnek suttogása
Telkemen, hogy lakja szerezet. —

Ott a kis ház, ajtajában állva
Vár a kedves ölelő karába
És szemében tiszta érzélem, —
Mint virág éllatot lehelni,
Ó szeret, mert kell neki szeretni
És nem tudna élni nélkülém. —

S ha körülön, mintegy báj-gyűrűvel
Hó karokkák, forró légy kebellet,
E szent körbe nem fért semmi gond;
Messe zúg el a hálátlan élet,
Hír, kajánság, megcsalt szenvedélyek —
Hangja elhal míg hozzánk beront.

Oh csak egy van, a mi még érhetne,
Hogyha a sors jókor eltemetne,
Irgyelve boldog létemet, —
S nézek gyermekemre nóm karában,
Benne egy megfijodott világ van
S nem félek, hogy a sir eltemet. —

Ó csatáz és lelkesül helyettem;
Nem kidőlt fa, hulló csillag étem
Emlék nélkül, mely hiába vesz.
És a nő, ki csókoló életében
Halhatatlanit majd gyermekében,
Sironom meg gyász könyűje lez. —

Oh de el... el a ház küszöbéről!!
Csipős ősi szél fű a hegyekről,
Föl van szitva kandallónk tüze, —
És körülé néhány jó barát vár,
Pipa-füsttel, tajtéző pohárnál,
Majd feledve lez az ősz szele. —

S ha koczogtat olykor ablakunkra,
Uj hasábot hányunk a zsrátra
És regélünk rég történeteket;
Hú szerelmet, bút, tündérvilágot,
Pajzán tréfát, óriási harcokat,
Melyben egy nagy nemzet vérezett.

Nóm is ott ül, kis fiú ölben,
Kis fa-kardot forgatván kezében,
Anyja lopva könyeket töröl, —
Oh a boldogság itt mind valódi
És könyvtár csak költészet fakaszt ki,
Mult idők történetéből. Madách Imre.

Egy birodalom végőrából.

(Párisi kép az 1848 évből.)

(Folytatás.)

A boszuló Nemezis komoly méltóságot
hord homlokán, de ajkain éles gúnymosoly
játszadoz. E gúnysos vonás 1848 febr. 24-én
nagyban szembetűnő volt, s a boszu isten-
nője a lenézés mosolyával vette ki a polgár-
király kezéből a kormánybotot, hogy ketté-
törve dobja lábaihoz. Az Egalité fiának
trónra lépése 1830-ban a ravaszság és kép-
mutatás műve volt, s mostani bukása épen
illő volt akkori emelkedéséhez, mert fe-
jedelem ritkán, vagy sohasem veszítette el
trónját oly csúfosan, mint itt történt.

A csapatoktól sikertelen visszatérve,
Lajos Fülöp testben, lélekben szánandó ki-
merültségben ült szobája támlásszéke, az
ablakon át minden gondolat nélkül bámulva
a leveletlen fákat. Két fia s Thiers, Remusat
és Duvergier állott mellette. A teremben
siri csend volt, melyet végre Rheims érke-
zése szakasztott meg, a ki Thierst kihívata.
A nagy újság, melyet Thiers titkára ajkai-
ról hallott, az volt, hogy „a király leköszo-
nése az egyetlen mód, mely által a trón az
Orleansi ház részére meg tartható!”

Erre Montpensier herceg ezt jegyezte
meg: „Tegnap óta egyik engedményt a másik
után megadtuk, a nélkül, hogy valami
használt volna. Ki kezéskedik, hogy e
végső engedmény is sikerhez vezet?”

De feleletet nem kapott.

„Mint vélekednek önök?” kérdék a her-
cegek Thiers, Remusat és Duvergier-től.

„A lekösözés,” szolt Thiers, „talán még
utolsó menedék volna.”

„A dolgok állásáról értesítnünk kell a
királyt. Menjünk, uraim!” szolt Nemours
herceg. De mielőtt a király termébe lépett
volna, visszafordulva halkán mondá: „A ki-
rály lemondása kormányzóság kinevezé-
sét teszi szükségessé kiskoru unokaöcsém
a Párisi gróf részére. De a jelen körülmé-
nyek közt csak sógorném, Helena, Orleansi
hercegnő kormányzóságáról lehet szó,
nemde?”

— Nemes szavak, melyeket csak saját
népszerűtlenségének érzete adott a herceg
szájába, a kit törvény szerint a kormány
illetett volna.

A székében félhalt gyanánt ülő királyt
megpillantva, mindegyik vonakodott szó-
lani.

Végre Thiers törte meg a csendet, óva-
atosan magyarázgatván a lekösözés szük-
ségét, a nélkül, hogy e késerű szót említette
volna. A király megértette, de nem válaszolt.

Majd Nemours herceg szolt: „Azon
esetre, ha a király a lemondást szükséges-
nek tartaná, én részemről a kormányról
azonnal előre lekösözök.”

Tovább nem lehetett hallgatni. Lajos
Fülöp nagy erőköddel összeszedvén ma-
gát, így szolt: „Azt hiszi ő, hogy lemon-
dásom által unokám részére a trónt bizto-
sítom?”

„Az kétséges, felség.”

„Hát mit tanácsol ön?”

„A mi ily esetben teendő, azt a király
csak maga és családja körében intézheti el.”

Lajos Fülöp erre öltöző-termébe vonult, s
családja tagjait oda hívata.

A családi gyűlés alatt Lamoricière
tábornok is megérkezett, s szintén azon hirt
hozta, hogy a győzelmes előhaladó fölke-
lés legalább is a király lekösözését kívánja,
s hogy nincs veszteni való percz, ha csak
meg nem akarják kísértetni a harcokat, mely
a Palais-Royal-téren közel fekvő d'Eau kas-
télynál a fölállított katonaság s a nép között
kitörőben van, s mely könnyen az 1792
aug. 10-ki események ismétléséhez vezetne.

Mint hogy a jelenlevők előtt ez nagyon
lehetségesnek és már-már fenyegetőnek lát-
szott, a királyi család körében tanácsko-
zás folyt, melynek részletei mind e napig
titkok maradtak. De nagyon valószínűnek
látszik, hogy a királyné saját erélyéből,
mely a hatalom megtartásához a legnagyobb
szívóssággal ragaszkodott, férjébe is át tu-
dott valamit önteni. A királyon ugyanis, a
mint fia Nemours kíséretében kilépett, több
erő és szilárdság látszott.

„Nos, tábornok, mi újság?”

„Felség, én a nemzetőség parancsnoka
vagyok, de nincs kinek parancsolnom. Az
adott reformok alapján a fölkelést csillapi-

tani, minden fáradozásom hasztalan volt.
Már ez nem elég, most valami egyebet is
kivárnak...”

„Az én lemondásomat; de minthogy azt
csak életemmel adom oda, megkapni nem
fognák!”

„Ugy tehát induljunk,” mondá a herceg.
„Igen, induljunk,” viszonzá a tábornok;
„de mivel, mivel?”

S kevés idő múlva már nem arról volt
szó, hogy miként kelljen a zendülésnek ut-
ját állani, hanem hogy mikép lehessen előre
menekülni. A Tuileriák már is a rémület,
zavar és fejetlenség képét mutatták. Ajtók
és kapuk tárva álltak, az ajtóállók nem
tárták meg a bemenetelt a részvevők és ki-
váncsiak előtt. Tábornokok, tiszték, állam-
férfiak, hírlapírók, ismerősök és ismeret-
lenek szabadon jártak, s a ki akarta és te-
hette, összebargolhatta a királyi terme-
ket. Csak azon szobák környékén volt még
némi rend, a hol a király és családja tar-
tozkodott.

De nemsokára a növekvő ár ez utóbbi
gátakat is, melyekkel a fejedelem magát
körülvette, majd velők a trón birtokosát s
végre magát a trónt is elsodorta.

Az idő dél felé járt. Lajos Fülöp pillan-
nyi fölhevülése után szokott lankadságába
visszaesve ült az ablak melletti támlásszéke
szobájában. Thiers, Remusat, Duvergier,
Beaumont, Lasteyrie s mások társaságában.
Montpensier herceg Cremieux, a szélső
baloldal egyik követét vezeté be hozzá, a ki
távolról sem sejté, hogy neve a köztársasági
ideiglenes kormány jegyzékén áll. „Meg
semmi sincs — ugymond ez, — vagy legalább
nincs minden elveszve. A nép a választási
reform megadásával a kamara szétozla-
tásával, s a baloldal tagjaiból álló miniszte-
rium kinevezésével lecsöndestíthető. De a mi
Thiers urnak a miniszteriumba lett fölvéte-
lét illeti, sajnálattal kell kimonanom, a nép
előtt nagyon gyanusnak látszik.”

A kis ember, a ki titkon örült, hogy e
mondhatni siralmas állapotból szépen me-
nekülhet, azonnal a királyhoz fordult, mon-
ván: „Felség, én kész vagyok e perczben
visszalépni.”

„De ki legyen az ön véleménye szerint
miniszterelnök, Cremieux ur?”

„Odilon Barrot, azon meghatalmazással,
hogy a legszélső baloldal soraiból választ-
hassa társait.”

„Jó, tehát legyen. Hívassák önök Faint,
hogy a tudósítást elkészítse.”

„Megengedi felséged, hogy még egy
megjegyzést tegyek?”

„Szóljon.”

„Felség, a ki önnek azt tanácsolta, hogy
Bugeaudra ruházza a főparancsnokságot,
valóban a legrosszabbat tanácsolta.”

„Kit javasolna ön Bugeaud helyére?”

„Gérard tábornagyot.”

„Legyen.”

Cremieux távozott, a nyert engedmé-
nyeket tudtul adandó, midőn a király némi
gúnnyal jegyezte meg: „Ej ej, kedves Thiers,
ugy látszik, ön is épen oly népszerűtlen,
mint én.”

Fain megírta a rendeletet, Trézel tábor-
nok, a Guizot-miniszteriumnak a Tuileriák-
ban megmaradt egyetlen tagja, kész volt
alájegyezni, s Lajos Fülöp már épen kezé-
ben tartá a tollat az aláírásra, midőn a Pa-
lais Royal irányából fegyverropogás hang-
zott, a hol a d' Eau kastély birtokáért he-
ves harc tört ki.

E pillanatban, a legnagyobb sietséggel
és izgatottsággal, Girardin Emil lépett a
terembe, kezében egy csomó nyomtatványt
tartva.

„Mi történt? Girardin ur.” Kérdé a
király.

„Az, hogy felséggeddel csak a drága időt
vesztegettetik. Mert akár fegyverrel akar-
nak ellenállani a Chartres-utczából eroha-
talmossal közelítő fölkelésnek; akár a leg-
nagyobb áldozatot is meghozni hajlandók:
mindenesetre most minden percz egy óra, s
így ha csak egy pillanat vesz is el, egy óra
mulva Franciaországban többé sem király,
sem királyság nem lesz.”

„De mi tegyünk?”

„Le kell köszönni, felség, még pedig le-
köszönni az Orleansi hercegnő kormányzó-
sága javára. Nálam van a kész kiáltvány,
melyet, időkimelés tekintetéből ki is nyo-
mattam, s mely a következőleg hangzik:
„A király lekösöz. Az Orleansi hercegnő
a kormányzó. A kamara föloszlik. Átalános
bocsánat.”

Ennyire jutott már a polgárkirály te-
kintélye és rendszere, hogy a legközelebbi
valamire való hírlapíró, egy Girardin Emil,
mint valami diktátor léphetett föl, s nyo-
matizot kiáltványokkal határozhatott Fran-
ciaország sorsa fölött.

„Ha így áll a dolog, — mondá Mont-
pensier herceg — ugy nincs kéni idő; ugy
le kell köszönni.”

Vajjon e szerénytelen megjegyzés emlé-
keztette-e az ősz fejedelmet II. Jakab esetére,
a ki, midőn 1688 november 26-ika alkony-
tán látta, hogy leánya Anna is az Oranai
herceg táborába szökött, így sohajtott föl
fájdalmasan: „Istennem, hát saját gyerme-
keim is elhagynak engem?” — Alig hihető. Az
agastyán, mint az ár közepén már merülő
félben levő ember, gépileg csak annyit vá-
laszolt: „En mindig békeszerető fejedelem
voltam; azért lekösözök.”

Alig tudt kimondva a szót, a jelenlevők
közül többen, — azon nem épen alap nél-
küli aggodalomtól megszállva, hogy a Tuie-
leriákban az augusztus 10-iki események
újra ismétlődhetnek, — a lemondás híre tud-
tul adandó, azonnal siettek Girardin után,
a ki a Palais Royal felé sietett, de szavai
meghallgatatlannal, siker nélkül hangzottak
el a harez zajában, s maga is csakhamar
visszatérni volt kénytelen. Vele együtt
hagyta el a király szobáját Nemours her-
ceg is, a ki a palota udvarába leérve, a Tuie-
riákra csoportosuló tiszteknek jelenté, hogy:
„A király a Párisi gróf részére lemondott, s
az Orleansi hercegnő a kormányzó.”

Miután a király lekösözni késznek nyi-
latkozott, támlás székeből nehézkesen föle-
melkedve, benyitott azon terembe, hol a ki-
rályné, az Orleansi hercegnő s a többi her-
cegnők együtt voltak. A nők fölindulva, s
szorongó kebellet közelítették a király felé.

„A trónról lemondok” szolt az aggas-
tyán.

„Az lehetetlen. Ön nem fog lemondani!”
felelt ingerülten a királyné.

A király ujjal az ablak melletti kar-
székbe dölve, kezeit szórakozottan nyugtatá
térdreire. A nők kíváncsian állották körül,
míg e kis kört tiszték, követek és udvarnok-
ok tarka csoportja övezé. Az egész gyüle-
kezt estigetek arccal, bus csendben
szemlélte a szomorú látványt. Csak a ki-
rályné őrizte meg s tanusította bátor-
ságát.

„Ki akarják kezdből ragadni a kor-
mánybotot — így szolt férjéhez, — a nél-
kül, hogy azt viselni egyiknek is ereje volna.”
E közben haragos pillantást vetett menyére
Helenára. „Jobb bátran meghalni, mint gyá-
ván lemondani. Üljön lóra, a sereg követni
fog!” Azután a jelenlevőkhez fordulva,

szemrehányólag mondá: „Föl nem fogha-
tom, hogy lehet ily válságos perczben el-
hagyni a királyt. De még ezt megbán-
ják!”

Az Orleansi hercegnő térdre borulva,
könyes szemekkel kérte ipát, tartaná meg a
sulyos kormánypálczát, melyet ő viselni
győngye. Napa és sógornői a harag, félté-
nyesség és irigység tekintetével nézték a si-
ránkozót. Mert az emberi tehetetlenség e ta-
ráló festményén, e jellemző női vonások nem
hiányozhattak; s föltűnésök annál in-
kább fölfogható, mert nemcsak egyszerű
női féltékenységről volt szó, hanem arról,
hogy a királyi család női tagjai a hercegnőt
már rég gyanusították, hogy az ellenzékkel
egyetértésben áll.

Lajos Fülöp leányai még e pillanatban
is azon balvélekedésben voltak, hogy e vá-
lságos nap csak udvari és parlamenti cesl-
szövények szüleménye, s e hitben a herceg-
nők egyike Lasteyrie-t karon ragadva monda:
„Ön csak azért van itt, hogy minket elárul-
jon!”

A jelenlevő udvarnokok közül néhányan,
a királyné serkentésére, ösztönözve érzék
magukat, jó érzelmeket kimutatni.

„Ne mondjon le, felség!” mondá Pis-
katory.

„Ne mondjon le!” ismétlé Neuilly.

„Vajjon jobb volna?” habozott az inga-
dozó király. „Hiszen lemondásomat még
nem irtam alá.” De míg e szavakat mondja,
a puska ropogásokat mindegyre közelebb
véli hallani, s arcán a megdöbbenés félre-
ismerhetlen jelei tükröződnek. Egy bátorító
pillantást keresve körülnézett, de Thiers,
Duvergier, Remusat, és mindnyájan a kik
jelen voltak, magát az öreg Soult tábornagyot,
sem véve ki, némán szegeztek a földre
szemeiket.

E közben a két herceg az udvarban
meghallotta, hogy a király lemondását visz-
szavonni szándékozik. Azonnal föl siettek, s
Montpensier herceg sürgetve kérte atyját,
hogy kimondott szavának legyen embere, s
köszönjön le. A király alig hallható hangon
kérdé birodalmának jelenlevő oszlopait:
„Vajjon meg lehetne-e még védni a Tuie-
riákat?”

„Igen” felelel két három vontatott hang-
„Nem!” hangzott egyszerre a tömeg aj-
kairól.

Erre Lajos Fülöp így szolt: „Ha tehát
a Tuileriákat megvédni nem lehet, haszta-
lan vérontást okozni nem akarok. Én lekös-
zök.”

E szavak ismétlése után a terem ajtaján
Gérard tábornagy lépett be. A királyné a
következő szavakkal fogadta: „Kedves tá-
bornagy, mentsem meg bennünket! Üljön
lóra!” Az agg hadastyán alázattal hajlott
meg. Ő lesz tehát menendő Lajos Fülöp le-
mondását hirdetni a népek, hogy e békitő
engedménynek, tiszteletre gerjesztő sze-
mélyiségével, még nagyobb hatást kölcsö-
nözzen.

De már késő. Minden, de minden késő!

Az antverpeni fellegvárnak öregségtől
és betegségtől megtört hódítóját, lenn a pa-
lota kapujánál nyeregbe ültek, s zöld
ágot adtak kezébe, hogy mint békehírnök
szembeszálljon a minden esatánál veszesebb,
de gyorsan közelgő forradalommal. Már a
Carrusel-térre ért, midőn kísérei egyikének,
Lacrosse követnek eszébe jutott, hogy jobb
szabadon a tábornagy egy forraszerinti le-
köszönési okmányt mutathatna föl a népeknek,
Lacrosse tehát visszatér a királyi terembe,
és a király legifjabb fiával tudatja ohaját.
Montpensier herceg egy darab papírt a
szoba közepén álló asztalra téve, atyját

megszólítá. „Felség, önnek a lemondást alá
kell írnia.”

A király fölkel, s lassan közelgett az
íróasztal felé, mely elé fia széket helyezett.
A királyné ekkor meggátolni, s férje nyakába
borulva kérte, hogy ne írja alá. „Ne írjon ön,
— ugymond, — ne engedjen a zendülőknek.
Csak ámitják önt.”

Az agg ember tétovázott, de Montpen-
sier herceg türelmetlenül mutatott az asz-
talon fekvő lapra. „Ha ugy akarják, ám le-
gyen!” mondá a király, azután az asztalhoz
ült és lassan írni kezdett.

„Siessen felség!” — szolt egy hang, nem
tudni kié, — a Carrusel-téren már lönek.

Ezt már a király is megcsalta. Hara-
gosan pillantott föl, a szótól keresve, azután
így szolt: „Mégis csak hagyjanak egy kis
időt! Történjék a minék történetem, de
gyorsabban nem csinálhatom.” S nagy be-
tűkkel és lassu vonásokkal a következő so-
rokat írta:

„A koronáról, melynek viselésére a nem-
zet szavazata szolított, lemondok, unokám
a Párisi gróf javára. Ohajtom, hogy megold-
hassa azon nagy feladatot, mely ma vállaira
nehezül. (J'abdique cette couronne, que la
voix nationale m'avait appelée à porter, en
faveur de mon petit-fils le comte de Paris.
Puisse-t-il réussir dans la grande tâche qui
lui échoit aujourd'hui!)

Lajos Fülöp.”

Február 24. 1848.

Látszik, hogy nem hamarkodta el a dol-
got, mert elég ideje volt egy ügyetlen toll-
híbat is elkövetni (appelée, appellé helyett.)

Miután a király az okmányt elkészítette
s aláírta, halk hangon föl is olvasta. A ki-
rályné szenvedélyes gyöngédséggel megö-
lelte, mondván: „Ird hozzá még azt is, hogy
unokád bárcsak hozzád lenne hasonló. Mert
uraim, a király mégis csak jámborabb em-
ber, mint bár ki önök közül.” E sértő sza-
vakhoz még bosszúsán tette hozzá: „Most már
megkapták önök, a mit akartak. De még ezt
megkésérik!”

Ezután a trónjától megfosztott agastyán,
az iratot kezében tartva mondá: „Itt van
lemondásom. Vigyék Gérard tábornagy-
hoz. Egy kis vonakodás után Baudin vette
magához az iratot, és sietett a tábornagy
után.

Későn!... Ugy tetszik, mintha az 1848
febr. 24-ikének nagy tragédiájában e vég-
zeteljes szót valami aeschilosi Eumenidák
kara mindegyre gúnnyosan zengette volna.

A lemondási okmány ez órában már nem
volt egyéb, mint értéktelen papirdarab, mely
Gérard tábornagyhoz el sem jutott, hanem
utközben fennakadt a republikánus Lagrange
kezében.

A tábornagy küldetése is siker nélkül
maradt. A min a forradalom a Tuileriákhoz
vezető utjának végső akadályát, a d'Eaux
kastélyt véres harcokkal kezdte ostromolni,
azóta minden közvetítő, minden békitő szóra
süket maradt. Mert újra meg újra teljese-
désbe kellett menni annak, a mi meg van
írva: „Széliden és kéroleg szolott egykor;
s csak süketégek kényserítette, hogy az
ágyudörgés hangján szoljon most.”

A palotában nem kételkedtek, hogy a
lemondási okmány szavai szelidítő balzsamot
fognak csepegtetni a lázadás szilaj hab-
jaira. A hercegnő kormányzóságát is ma-
gától érthetőnek vélték. Ő maga is, napa
haragos pillantásain és sógornői ellenséges
viseletén elkeseredve, sirva fakadt, mon-
ván: „Nagy Isten, minő teher; minden tá-
masz és gyámol nélkül... Ne hagyjatok el
engem!”

(Vége következik.)

A privigyei régi harang.

Nem rég Nyitra megyéből Privigyéről egy régi harang rajzát s a következő magyarázó leírást vettük:

Olvasván a Vasárnapi Ujság mult évi 20-ik számában Rómer Flóris régészeti levelei közül azt, melyben a régi harangokról van szó, feltettem magamban, hogy a Nyitra megyében kebeleztetett privigyei régi harangot, a régiség kedvelőivel meg fogom ismertetni.

Ezen itt rajzban közölt harang eredetije ismeretlen sulyu, 1111. évben öntetett, és a következő goth betűs felirattal van ellátva: „Ave Maria gratia plena, Dominus tecum, ora pro nobis Filium tuum. S. Matheus, S. Lucas, S. Marcus, S. Joannes.“

Minden betű után egy § alaku szakasz látható, homlokzatán pedig két idomtalan szakasz között egy kisebb kereszt, továbbá két 0 0 betű, ismét egy szakasz, ezután pedig négy 0 0 0 alaku betű, a mi nézetem ezert az 1111. évet jelenti; ez alatt egy idomtalan alaku kereszt, alatta ismét a fiát ölében tartó, felhőkben ülő Mária képe látható.

Eleinte kételkedtem ugyan az említett év valódiságán, mivel a templom, melynek tornyán ezen harang létezik, csak 1213-ban építetett, s így a harang 102 évvel idősebb volna a templomnál; de miután Tillesch Ferencz főesperes és helybeli lelkészünk a „Visitatio Canonica“ megmutatta, és abban a fennemlített latin szavakat olvastam volna, azon év iránti kételyem eloszlott.

Azon Canonica Visitatióban az is olvasható, hogy Privigyén hajdan Sz. Domokosról nevezett apácák és a Megváltóról nevezett karmelitaszerzetesek léteztek.

Sokan azt tartják, hogy e régi harang előbb ezeknél létezett, és az 1213-ban épült templom tornyára csak később tetették; de az apácák templomából nem származhatott, mivel sz. Domokos ezen apácza-rendet ugyan 1206. alapította, de számukra Rómában a legelső zárdát csak 1218-ban állította fel. De a karmeliták templomából sem származhatott, mivel a karmeliták csak a 12-ik század közepén támadtak, és itt 1566-ban, azaz: 100 évvel a mostani kegyes-rend idehozatala előtt töröltek el.

Mások ismét úgy vélekednek, hogy itt katolikus templom már akkor létezhetett, a midőn salzburgi érsek Adelrád Nyitrán és sok más helyen Privina nevű nyitrai fejedelem részére, szent Eme-rián templomát 821 év táján építtette; mivel pedig a harangok tornyokon való használása már a 4-ik században kezdődött, nem lehetetlen, hogy ezen kérdéses harang az ősi templomból az 1213-ban épültbe származott át.

Ifj. Adamik György.

A harang e magyarázó ismertetését, mely alapos kételyeket támasztott bennünk az 1111. évszám hitetlensége iránt, a harangok tanulmányozásával tüzetesen foglalkozó régiségbuvárnakkal, dr. Rómer Flóris urral közöltük, ki a következő választ volt szives velünk közölni:

¹⁾ Real-Encyclopädie. Leipzig, 1822. 233 lap.

²⁾ Real-Encyclopädie. Leipzig, 1822. 354 lap.

³⁾ Holly János Cirillo-metodiada, a mennyire hitel érdemel. 145 lap 1835. évről.

⁴⁾ Real-Encyclopädie. Leipzig, 1822. 277 lap.

„Köszönettel küldöm vissza a privigyei harang fametszetét, azon észrevétellel, hogy első tekintetre a harang inkább XVI-ik, mint XII-ik századbeli. Ha csakugyan az évszám 1111-et tenne, az arabs számok eddigi theoriját felforgatná, sőt akkor ezen harangot igazi nevezetességnek lehetne tekintenünk. — De így saját szo-

gyeiek szivesen veendik ezen helyreigazítást, annál inkább, mert így a sok találgatás is feleslegessé válik. — Harangszatunk érdekben szükség volna a dörzsetre, és akkor szabatosan lehetne a dologhoz szólni. Rómer Flóris.

A szepes-olaszi-i városi torony s régi kis templom.

A Vasárnapi Ujs. mult évi 42-ik számában közöltük Szepes-Olaszi régi bányaváros és a XVI. szepesi korona-város egyikének ismertetését. A mi e szép vidéken fekvő város eredetét s multját illeti, erre nézve az ott emlegetett utasítjuk az olvasót. Az elég csinosan épült kis város jelenleg mintegy 3000 lakossal bír, kiknek foglalkozása leginkább a földművelés, de mellesleg mesterséget is űznek.

Lapunk ugyanazon számában közöltük rajzát az ottani nagyobb kath. templomnak, mely egy kis dombon áll, bástya alaku tömör falakkal van bekerítve s bizonyos alsóbb rendű goth stílusban van építve. Ugyanakkor megígértük, hogy a városkának még egy régibb építészeti nevezetességét fogjuk bemutatni. Ez azon kis templom, melyet mellékelt képünk ábrázol.

A város közepén áll ugyanis egy az idők viszontagságai által felette megrongált városi torony, egy aggkórban szenvedő órával, melynek mutatóját ide s tova hánytorgatja az eső és fergeteg s melyben a számoknak is már csak helye látszik itt-ott. A torony aljához testvéri egyetértésben támaszkodik a városi korcsma s egy dűledező régi kis templom, oly meglepő ellentéttel, melyet már régen iparkodnak megszüntetni a város atyái, a mi azonban még mindeddig nem sikerül. A mult és jelen összefüggését, a szellem és anyag ellentétét tanúsítja még mindig a torony által egybekötött régi templom és újabbkori korcsma.

Gróf Festetics György palotája Pesten.

A nemzeti múzeum vidéke ma holnap egyike lesz Pest legérdekesebb pontjainak. A kolosszális épület körülövező park, melynek jókarban tartására kellő gond fordítottik, zöld pázsitjával, lombosodó fáival és sűrű bokraival, már is kedvenc sétahelyévé lett a fővárosi közönség egy részének, kora tavasztól késő őzig. Olvasóink tudják, hogy e szép sétakertet már két érez-mell-szobor is ékíti: a Kazinczy és a Bprzenyié.

De a múzeumnak a parkon kívül eső környezete is évről évre szépül, s a körülötte látható ronda házikók vagy üres telkek helyén csinos, nagy házak, valódi paloták emelkednek. Feltűnő, hogy a mult, s különösen a jelen évben, midőn Pesten az építési kedv csaknem végkép szünetelt, éppen a múzeum vidékén tűnt fel a legnagyobb építkezési buzgalom. A múzeum átellenében, az országúti házsonon ez idén készült el két háromemeletes nagy ház (a Szeghő- és Geisztfélé); a múzeum háta megett pedig, hol már több év óta áll készen a nemzeti lovarda csinos épülete (I. V. U. 1858. 7-ik szám) két monumentális uri palota emelkedik, melyek Pest leg-

szébb magánépítményei közé fognak tartozni. — E két palota a múzeum hátulós részével párhuzamosan, a lovardával egy sorban, az utóbbinak két oldalán terül el. Az egyik a gr. Károlyi-féle palota, melyet néhai gr. Károlyi Lajos kezdet két évvel ezelőtt építtetett, s mint örömmel halljuk, most az időközben elhalt birtokos-fia, gr.

A privigyei régi harang.

Szepes-Olaszi-i városi torony s régi kis templom.

készült dörzsetet — talán nyirkos czukorsüveg papiroson — küldene. Az őtől a legcalább szám, és az egyeshez igen hasonlít. De itt dönt a) az írás maga, mely későbbkori; b) maga a harang képe alakja.

A „visitatio canonica“ itt semmit sem bizonyít a mükritika ellen; sőt hiszem, hogy a privi-

Károlyi Alajos nagy erélyvel folytattat. Egy-két év múlva egész pompájában készen fog állani, s az eddigi látszat után ítélve, egy izléssel bíró, gazdag magyar főúr állásához teljesen méltó épület lesz.

A másik palota ezen sorban — melyet rajzban itt bemutatunk — a magyar gazdasági egyesület elnöke, gr. Festetics György tulajdona. Ez épület most már egészen készen áll s csupán a belső felszerelés és díszítés befejezetlensége okozza, hogy még lakásul nem használtatik. E palota a Sándor- és Új-utca sarkán elnyúló térs telken, Ybl Miklos jeles építészünk terve szerint, a leg-solidabb anyagokból valódi pazar fényűzéssel épült, s nemcsak a múzeum környékének, hanem általában Pest városának is nagy díszére szolgál, s csak sajnálhatjuk, ha mellékelt rajzunk az épület szépségéről netalán hió fogalmat nem nyújtana.

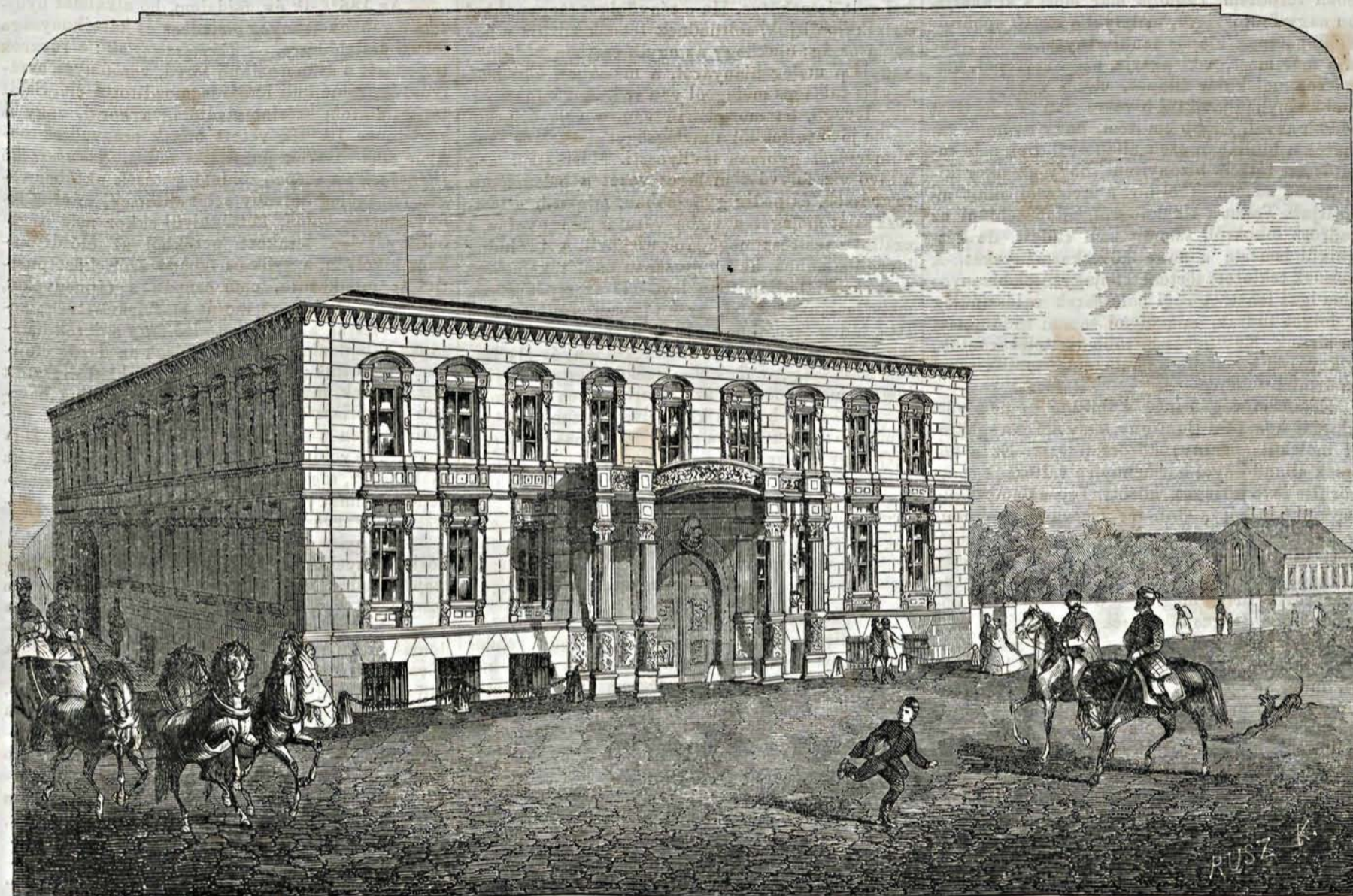
Valóban csak elismeréssel szólhatunk vagyono; földbirtokosaink azon helyes irányáról, hogy vagyonuk egy részét a főváros szépítésére s ez által az izlés terjesztésére fordítják. S ha egyszer az élet mindenféle szükségseinek s kellemeinek megfelelő állandó palotáik lesznek itt: remélhető, hogy állandóbban is fognak itt tartózkodni, a mi

védje? azt fogjuk felelni, hogy semmi sem. A félelem el kell űzni, bizalmasan kell a kísérlethez kezdeni s a kezét gyorsan kell az izzó érzebe mártani, de mégsem tulságos gyorsan. Ebből áll minden, mire az embernek figyelmesni kell. A régibb idő csudája könnyű és egyszerű kísérletté vált, melynél semmi csudálatos nincs. A kísérlet ugy sikerül leginkább, ha a kéz kisése nyirkos. — Ha azonban az ember némi elővigyázati szabályokra figyel, például, ha kezét szappannal simára bedörzse, és az közvetlenül a kísérlet előtt kenessavval telített hideg szalmiakoldatba, vagy csupán szalmiak tartalmu vízbe, vagy ha ezek hiányzanak hideg vízbe mártja, ugy valóban sérthetlenné válik.

Ha alkohollal nedvesíti meg ujját, ugy elbirható meletet érez, ha pedig aetherrel történik a benedvesítés, akkor kellemes hűs érzés támad a bemártott kézben. Az aether azonban olvadva vanál, könnyű gőzkönysága miatt nem alkalmazható; olvadat ólomnál ellenben nem oly nagy a hőmérsék, hogy a repülékeny anyagok tüzet fogjanak. A kézzel azonban részei, melyek nincsenek bemártva, a sugárzó melegnek minden védelem nélkül van-

mutatóujját majdnem egészen az olvadat tömegbe mártotta és egy pár másodperoz múlva egész lassúsággal hozta ki a pusztító vastömegből. Erre írja, hogy érezte ujjával, mint a vastömeg folyt, és éppen nem mondhatja, hogy hőséget érzett volna, Plücker a vas hőmérsékét, mely körülbelül 1500° volt, ujjával érezve, nem becsülte volna többre 36°-nál. A finom sztrőcské a bemártott ujjakról teljesen elenyésztek. A körmök egyáltalán semmit sem szenvedtek, s a hőséget is minden különös kellemetlen érzés nélkül kiállották. Az izzó vastömegből kihuzott kéz gyenge kozmász saggal birt, a nélkül azonban, hogy egy helyen is megégett vagy kellemetlen hőségnek kitéve lett volna. Legutoljára még egy kísérlet történt, melynek elővigyázatból éppen előre kellett volna bocsátatnia. Egy bőrkeztű ujj, melynek belső része megnevesítettett, papálcaéskára huzatott fel, s az olvadat vasban majdnem egy egész percig tartatott: és a mint ezen idő múlva abból kihuzatott, nemhogy el lett volna égve, hanem hőséget 70°-nál többet sem tett.

A berlini vasöntőben hasonló kísérletek tetettek a tudomány emberei által, s hasonló ered-

Gróf Festetics palotája Pesten (a nemzeti múzeum mellett).

ismét kedvező befolyással lehet a magyar főváros társadalmi, sőt irodalmi, művészeti s iparbéli fejlődésére is.

A múzeum környéke valóságos elkélt városrészt készült átalakulni. Vajha az eddigi szép kezdetnél ne történnék megállapodás! Vajha a múzeum többi elhanyagolt, parlagon heverő vagy üres undort gerjesztő része is mielőbb pusztító s építő kezekre kerülne. Mindenekelőtt a „két pisztoly“ nevű, régi csárdai omladványnak regevénytelen szomszédságát kellene eltávolítani. Azt pedig már hinni sem merjük, hogy a múzeumpark czerszer emlegetett s megpanaszolt rongyos kerítése, oly jóízű és hatalmas szomszédok közlében, minők már az eddigiek is, még csak egy kurta évig is dacolni merészeljen idővel és enyészettel!

Az emberi test érzéketlensége a tűz és izzó vas iránt.

Közli Dr. Bardeoz Lajos.
(Folytatás.)

Ha mármost azt kérdezi valaki, mily elővigyázatok szükségesek arra, hogy kezét az ember (vagy más tagját) a pusztító hőség ellen meg-

védje, s ezen részek ennélfogva fájdalmas érzés és a bőr megvörösödése által teszik észre-

vehetőbbé magukat. E csudák, noha régebben sokat beszéltek azokról anélkül, hogy azokat látták volna, még most is roppant szenziótió ébresztettek és meztelen tények gyanánt vannak előállítva. A mint Boutigny kísérleteit Plücker bonni tanár előtt ismeltette, ez mint maga tudósít, azon hiedelemmel telt el, hogy itt még teljesen le nem leplezett természetörvények forognak fenn. Nem sokára azután irá Fessel kölni mechanikus, hogy Behrens és társa gyárában egy munkás olvasztott vassal tett kísérletet, és annak ismétlése is késznek ajánkozott. Plücher ezután több személy kíséretében Kölnbe utazott, s jelenlétében a munkás benedvesített ujjahagyásával azon vastömegre ütött, mely az olvasztó-komenczéből éppen egy kádba folyt, s kályhaöntésre volt szánva. A körülállók ezáltal felbátorítva, maguk is működni kezdének. Az egyik keze egész lapjával, melyet előbb vízbe mártott, olyat ütött az olvadat vas felületére, hogy az olvadat vas fecscenté szelvény. Egy másik, olvadat vasat merített ki meztelen markával. Maga Plücker jobb keze benedvesített

ménynyel. Magam tettem mondja a „Leidenfrost's Versuch“ című czikk írója, mintegy 300° fémfűdővel egy kísérletet, a nélkül, hogy legkisebb kényelmelenséget is éreztem volna. — Ezalatt a bizonyítékok is minden oldalról folyvást szaporodnak, melyek a mesés dolog igazságát mellett tanuskodtak. Rose tanár emlékeztet hozzá, hogy Svédországban az avestadi hutában mintegy harmincz év előtt egy munkást ismert, ki csekély ajándékért meztelen kezével olvadat rezet merített az olvasztó-tégelyből és a falra dobta. Dumas egy régi eljárásra lendítette a figyelmet, mely az üveghutáknál divatozik. Ez abból áll, hogy a megolvadt üvegtömeg szilart telt vederbe öntetik, és ott, noha izzó állapotban van, szabad kézzel gyurattik össze. Davenport a chatami királyi hajógyárban egy munkást látott, ki kezét egész a hajlásig mártotta a főv kátrányba (mely 220° hőmérsékkel birt) és ugy merete vele a kátrányt, mint a merőkanállal szokták. Davenport egyik ujjával maga is megette a kísérletet, és ujját némi időig benne tarthatta a forró kátrányban a nélkül, hogy a hőség kellemetlen lett volna. A munkások egyhangulag bizonyították, hogy ha keztyűsön mártatná be kezét valaki, nagyon megégetné magát. Davenport a meggyőződés meg-

TÁRHÁZ.

Irodalom és művészet.

(„Életbölcsészeti” című munkára) nyit előfizetést Saska Károly, mely munka legalább is 15 íven, kemény táblába köve jelennek meg. Előfizetési ár egy forint. Minden öt előfizetett példányra egy példány ingyen fog járni. Miből annyi előfizető lesz, hogy a nyomtatási költség fedezve legyen, a munka azonnal sajtó alá megy, s attól kezdve két hónap alatt elkészül, miről az előfizetők hírlapok útján értesítetni fognak. Az előfizetési pénz okt. utolsó napjáig Pestre, *Lauffer* testvérek könyvkereskedésébe (Pest, váci-utca 9-dik sz.) küldendő, hol annak idejében a könyvet, vagy ha a határidő alatt elegendő számú előfizető nem találkozik, a pénzt kiki azonnal visszakapja.

(„Utí emléklapok és utazási kézikönyv”) cím alatt *Csatári Ottó* egy Közép- s Nyugat-Európa nagy részékre kiterjedő külföldi utazási és utazási kézikönyv jelenik meg Telegdi K. Lajosnál Debreczenben, három kötetben, melyek közül az első északi-Németországot, a Rajna vidékét s Hollandiát, a második Belgiumot, Londont, Angliát, a harmadik Páris, Franciaországot és Svajczt tárgyalja. Szerző utazásaitól is ígér az utazási vonalok, jó fogadók, megállapodási pontok, ezek nevezetességei, az utazási költségei és idejére vonatkozólag, s így mint biztos utmutató, az utazni szándékozóknak különösen ajánlható. Egy-egy kötet előfizetési ára 1 ft., mely okt. 5-dikeig Telegdi debreczeni könyvkereskedésébe küldendő.

(A műegylet jövő évi műlapja) Liczenmayer azon történeti festményének másolata leendő, mely Erzsébet és Mária királynékat I. Lajos királyné ábrázolja, s mely jelenleg gr. Károlyi György tulajdonában. Székely Bertalan II. Lajos föltalálását ábrázoló képétől azért kellett a vászortámnak ellátnia, mivel a festő e kép többszörösítési jogát egy helybeli könyvtárnak már rég átengedte, s így a műegylet kellemetlenségnek lehetne kitéve.

(Gazdasági munka.) A magyar gazdasági egyesület „József-emlék” című kiadványában egy-egy nevezetesebb s általa bizottságilag megvizsgáltatott gazdaságnak részletes leírását szokta nyújtani időnkint a közönségnek. Most jelent meg a harmadik, ilyenmű ismertetés, mely az aradmegyei *kisjenői* uradalom tárgyalja, *Peterdy* Gábor egyesületi tag szerkesztése szerint. A könyv 292 lapra terjed nagy 8-adrétben s 8 kőnyomatra ábra van hozzá mellékelve. Ára 2 ft.

(Uj zeneművek.) Treichlinger műkereskedésében a következő új zeneművek jelentek meg: 1) „Fütyül a szél”... „Mi füstölög ott a sikon”... Népies csárdás, magyar népdalokból zongorára szerp *Konkoly Thege* Miklós. Ára 60 kr. 2) „Aból a javából”... Népies csárdások, zongorára átírta *Vidor E.* Ára 60 kr.

(Uj regény.) „Egyik az egyik csillagban, másik a másikban” cím alatt *Balász Frigyes* től egy új regény jelent meg. A művet *Kertész József* adta ki.

(Megjelent naptár.) A Szt.-István-társulat naptára 1865-re, már megjelent, szerkesztve *Füßy Tamás* által, bő ismeretes- és szépirodalmi tárral s érdekes fametszvényekkel. Többek közt az esztergami bazilika, a nemzeti múzeum, a sz. István király jobbájt tartalmazó disztartó rajzát hozza. Ára csak 36 kr.

(Jövő évi naptárak.) *Mészáros Károly*, a debreczeni „Dongó” egykori szerkesztője, a jövő évre „Dongó naptár” ad ki, melynek tartalmát humorisztikus értekezések, csipő versek, s mulatótató közönyök fogják képezni. Ára 1 ft., melyre szerző előfizetést is elfogad. — A jövő októberben meg fog jelenni a „Hódmezővásárhelyi naptár” is 1865-re, melynek szerkesztője *Szél Farkas*, kiadója *Igaz Sámuel*.

Egyház és iskola.

(A pécsi kath. mintafőtanoda s tanítóképződe) megjelent értesítvénye szerint a lefolyt iskolai évben a mintafőtanoda összesen 523 növendék látogatva, még pedig vallás szerint 513 kath., 3—3 ág. hitv., gör. n. egy. és zsidó, s hely. hitv.; nemzetiség szerint 428 magyar, 93 német, 2 szláv. A tanítóképződeknél 51 tanítójelölt volt, 48 kath. és 3 zsidó.

(A szegedi városi nagygymnasiumban) a megjelent kimutatás szerint a lefolyt iskolai évben

összesen 687 tanítvány volt, még pedig nemzeti tekintetben: magyar 558, szerb 60, német 55, oláh 9, tót 3, horvát 1, lengyel 1; — vallásra nézve rom. kath. 538, zsidó 72 (kik közül magyaroknak beírva 69, németnek 3), n. e. gör. 69, ág. hitv. 4, hely. hitv. 4. Az első osztályban, 115 tanuló között, az érdemsorozatban a három első zsidó.

Ipar, gazdaság, kereskedelem.

(Virágzó aloe.) Nagy-Becserek mellett a szent-györgyi urasági kertben ritkaságosságú aloe-példány virágzását várják a napokban. E példány jelenleg 14 lábánál magas s meg van rakva virággal. A „Tem. Z.” e hír mellett alkalmilag megjegyzi, hogy hibás azon vélemény, mintha az aloe csak minden századik évben virágzanék, holott néha már 23-ik, de rendszeren minden 30-ik évben szokott virágzani. Azt is érdekes tudni, hogy Amerikában a virág nedvéből enyhítő italt készítenek, melynek ez a pálinkához hasonló. Az aloe haszna sokféle. Megszáritott leveleit házfődre, tövisét szegeknek, rostjait szövetnek, megfőtt belét ételnek s szappannak, fáját építkezésre használják.

(Vasutami ültetvények.) Uj rendelet szerint a vasutak mindkét oldalát sövény- és faültetvényekkel fogják szegélyezni. A munkát meg is kezdték, a oly erélyvel folytatják, hogy már eddigél csak a délkeleti vonalon 189,774 □ öllányi tért elfoglaló faiskálók csemetéket ültettek el.

(Termékeny szőlőt.) Zágráb mellett, Neudorfban, egy szőlőt termékenysége nagy figyelmet gerjeszt. 500 fűrtől több van rajta, s mint repkény borítja be a mellette álló nagy szilvafát. A tőke még csak öt éves; viz láb magasra nőtt fel, és metszve sohaem volt.

Közintézetek, egyletek.

(Magyar egylet Párisban.) Mint a „P. N.” értesül, Párisban lakó iparos hazánkiai „magyar egylet” alakítanak. Az alapszabályok már készek a közelebbi fölterjesztik. Az egylet főcélja oly helyet alkotni, hol a napi munka fáradsalmait után lelkük nemes élvezetet találjon, s hová, szükség esetében a biztos segély reményében folyamodhassanak. Most egy kávéházban gyülekeznek össze, hetenkint kétszer, hová magyar lapokat is járhatnak.

(A képzőművészeti társulat allandó kiállítását) a jövő évi Sz.-György napkor a m. akademiá palotájába helyezi át. Ugyanis az épített bi-zottmány beleegyezéssel választott a társulat azon folyamodására, engedni át az akademiái épület helyiségeiben az Eszterházy képtár számára ki-jelölt hely feleslegét a képzőművészeti társulat kiállításai helyiségei számára. Így e műkiállításnak igen csendes helye leendő a felülről világított pompás teremben.

(A pestbuda hangász-egyleti zenede) javára legújában ismét több ajándék folyt be; ugyanis gr. Pálffy János ő m. ga és Klózel Jakab egyleti vál. tag, mindegyik külön 105 fnyi alapítványt tett. Ezenkívül dr. Neuhof János egyleti gazda, a f. évi hangversenynek jövedelmét 57 ft. 95 krral gyarapította. Csery Kálmán volt zenedei növendék pedig a zenedei ház-építésre rendezett hangversenyek tiszta jövedelmét 85 ft. 42 krt. e ház alapítójeül ajándékba adta. — Többen megjelent zeneműveikkel gyarapították az intézet könyvtárát, mely jótéteményekért az igazgató-választmány köszönetet szavaz.

(A süket-némák kir. intézetébe) Váczon a nm. m. k. helytartótanács által a megürrült országos alapítványi helyekre e következő süket-néma gyermekek vétettek föl, u. m. Schlott Jakab, Heim Ignác, Francz Vilmos, Schneider Miklós, Marzlufi Mátyás, Schisselbauer István, Viener Adalbert, Schisler Erzsébet, Leich Erzsébet, Schilong Anna, Sautner Rosina, Kurucz Klára, Horváth Mária, és Királyi Julianna.

Közlekedés.

(A teherhajók vontatását) a Dunán a budai oldalon ezután nem lovakkal, hanem gőzhajókkal fogják eszközölni. Hír szerint Luczenbacherék vállalkoznak ennek teljesítésére s külön gőzöst készítetnek e célra. Ohajtandó, hogy az e tárgy-

ban történt intézkedés ne maradjon éretlenség csupán, hanem annyi évi sürgetés után életbe is léptessék Buda közönségének biztonságára és kényelmére.

(Terüben levő új hid a Dunán.) Mint tudva van, a lánchidatársulatnak egyedül van szabadalma a lánchid pontjától le és fölfelé egy mérföldnyire hidat vagy más átjárót tartani a Dunán. Többen érezték már, hogy az átkelés miatt a vidék lakossága gyakran igen nagy kerülőt kénytelen tenni Pesten át, s hogy e kerülő ut sok alkalmatlansággal és idővesztéssel jár. Most egy vállalkozó szellemű pesti polgár, folyamodványt nyújt be felsőbb helyen, a Duna két ágának a szigetre áthidalhatását kérve. A hid körülbelül a sorokései ut torkolatánál venné kezdetét, a budai ágon pedig a tétényi utra nyílnék, s így ez képezné kapcsát az említett s még csak tervben levő kőbánya-tétényi lovasutnak is.

Mi ujság?

(Ő cs. kir. apostoli Felsége születésnapját) a fővárosban aug. 18-án a szokott ünneppelylyel ülték meg. Reggel öt órakor a Gellért hegyi erdőből 24 üdv-lovás tettetett, miket aztán a Schlick-hadigőzölő folytatott, mire a testvérvárosokban helyőrségen levő csapatok zenekari az utczának reggeli riadórt vertek. Reggeli hét órakor a budai táborozón tábortábor tartott. Az isteni tisztelet alatt három sorlövés tettetett, melyek mindegyike a budai vár bástyáiról, s a Gellért-hegyi erdőből 8—8 lövéssel viszonzatotott. Déllelőtti tíz órakor ünneplés nagyisz tartott a budai vár-plébánia templomában, melyen gr. Pálffy ő excija, a helytartótanács hivatalnokai, mindkét testvér-város tanácsa, az egyetem s a többi hivatalnok is jelen volt. Pest egyház-zaiban, az izraelita templomban s az ó-budai imaházban ünneplés isteni tiszteletet tartattak. Három órakor zsebedb a magyar kir. helytartó ő excljánál. Este a nemzeti színházban Faust díszelőadása a hymnus elneklése mellett.

(Gyászmisék Szalay Lászlóért.) E hó 8-án reggel Pécsen Szalay Lászlóért gyásziisten tiszteletet tartottak, mely alkalmal a gyászszertartást Girk György megyés püspök végezte, s a gyászünneplésen Somogy megye tisztikara, a pécsi kaszinó, s a tanártestület ünnepi díszben vett részt. A külföldön levő magyarok is meghozták áldozatukat a megboldogult hazafi emlékének. Így a graefenbergi magyarok *Freiwaldau*ban tartottak requiemet. A Párisban levők pedig, — mint a „M. S.” értesül, — e hó 13-án a Notre-Dame székesegyházban rendeztek gyászünnepet, melyen a bécsi kéjvonalat érkezett magyarok is résztvettek. Ez utóbbiak közt Thaisz Elek, egykori pestvárosi kapitány, míg az allandóbb párisi lakosok közül Apraxin Julia asszonyság is jelen volt.

(Katonai nyomosás.) *Máday* superintendensél, — mint a „M. S.” értesül, — e hó 13-án az országos hadi főparancsnokság rendelkezéssel három katonatiszt jelent meg Kassáról, a mikolczi főbíró kíséretében, azon „predikációt” kívánván, melyet jul. 27-én Rimaszombatban az ág. hitv. tiszai egyházkerület közgyűlésén mondott. *Máday* kijelenté, hogy ő Rimaszombatban predikációt nem tartott, mire azon beszédét kívánták, melyet ott mondott. Ekkor a superintendens hivatalos évi jelentését adta át, mely legnagyobb részben a kerületi jegyzőkönyvbe van ígattva s annak idején különben is föl fog a helytartótanácshoz terjesztetni.

(A komlói magyar dallárszövet) folyamatosan gyarapodik. Megalakulása óta már több életrevaló új tag nyerte meg a közönség tetszését. Így *Erdélyi Janka* k. a. ki szép tiszta hangja mellett jó iskolával is rendelkezik, népdalainkkal minden este nagy tetszést arat. Továbbá ide szegődött a budai népszínház volt tagja, *Vasvári Kovács* is, s a legújában *Szűcs* ur lépett föl. Ez új tagok nemcsak derekasan megállják helyüket, hanem még inkább biztositják a sikert a kis társulat számára, melynek életrevalóságát el nem ismerni lehetetlen. Azon általános tetszés, melyben a közönség előtt folyton részeseül, a komlói bérlőjét arra indította, hogy jelenleg már a kis színpad megnagyobbítását cölözze, nagy rajta apró operettek is elő lehessen adni, minövel jelenleg a társulatot *Jakobi*, a budai népszínház karnagya meglepni szándékozik.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 34-ik számához 1864.

Szerkesztői mondanivaló.

7294. **Mágoes.** Illés Lajos urnak. A 13 ft. kezűnköz érkezett s kívánsága szerint átküldtük a P. Napló szerkesztőségének. Ezen uton leg hamarabb kerül rendeltetésre helyére.

7295. **Debreczen.** R. I. A nagyérdékű közönségünk részéről vettük a legközelebb adni fogjuk. A mellékelt helyrajzok nem eléggé szabatosan készültek s csak a cikk-íróval történt személyes értekezés után készülhetnének el correct módon. De úgy hisszük, a naplószertű közönség megértésére nem is mulhatatlanul szükségesek s az olvasó képzetele könnyen ki fogja pótolni a hiányt. — Az ígertek további teljesültét várjuk. A levelet tüstént átadtuk.

7296. **O. R. S.** A kérdésben tövedésnek kell lenni. A „Magyar Sajtó”-nak „vasárnapi száma” nincs, és nemis szokott lenni. Esti lap levén, delután 3 órakor adatik ki mindennap, kivéven a vasárnapot, a midőn munkaszünet van. Talán valamelyik hétfő számát érti ön?

7297. **A halál utja.** Nem használható.

7298. **Szüksz.** Azt a gőmörgegy „házépítési” historiat nem volna érdemes tovább adni. Furca volna, ha egy hivataln, tolaokodó magán vendégen nem lehetne másképen tudalni saját házukban, mint úgy, hogy az ujságba kiírjuk.

7299. **Nyiregyháza.** K. G. Kőssöknök a szives kézségét. Hanem mindenkéftel ténylet kérünk, vagy az ottani vidék szellemi és anyagi viszonyainak jellemző rajzait — s mind kevesebb meddő elméklédést. Így szeretjük mi a vidéki tudósításokat.

7300. **Király-Daróc.** M. J. Az arczkép fel van véve kiadóink képeink sorába.

7301. **Hadhaz.** T. J. Nem lehet az affélt kinyotatni.

— A Vasárnapi Ujság régebbi évfolyamai. Eladá: A V U. 1854—1861-i teljes tíz évi foyama, szépen bekötött, hiánytalan példányokban. Ára együtt véve 60 ft.

Szintén eladó a „Politikai Ujdonságok” 1855—1863-ik kilencz évi foyama. Ára együttvéve 27 ft. — Az elküldés a vevő költségen történik.

Bővebb értesítéssel szolgál e lapok szerkesztője.

SAKKJÁTÉK.

243-dik sz. feladv. — Meyer Henriktől (Hannoverben).

Sötét.

Világos indul, s 3-ik lépésre matot mond.

A 238-dik számú feladvány megfejtése. (Szalay Sándortól Gyomán.)

Világos. Sötét.
1. F h1 - e4 d5 - e4;
2. H f4 - d5 F e6 - d5;
3. H e7 - f5 tetészes szerint.
4. H f5 - f4 mat.

Helyesen fejtették meg. Veszprémben: Fülöp József. Debreczenben: Zagya Imre. — Pesten: Cselkó György. — Vekerle László. — Szent-Király-Szabadján: Fürst Sándor. — Halason: Nagy Ferencz.

TARTALOM.

Laki Demeter (arckép). — Otthon. *Maddex Imre.* — Egy bírodalom végöröléből (folyt.). — A privigei régi harang (képpel). — Gróf Festetics György palotája Pesten (képpel). — A székes-örsz-i városi torony s régi kis templom (képpel). — Az emberi test érzékelensége s tüz és izzó víz iránt (folyt.). *Bartholomaeus Lajos.* — Kétféle állat. *Leónys Lajos.* — A világszerte miniatürképe. *Dr. B. L.* — Egyvölgy. — **Tárház:** Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Közintézetek, egyletek. — Közlekedés. — Mi ujság? — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Felölös szerkesztő *Pákh Albert.* (Lak. magyar-utca 1. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetinap.	Katholikus és Protestáns naplár.		Görög-orosz naplár.		Izraeliták naplár.		Nap		Hold	
	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.
21 Vasár.	B 14 Sz. Joak	B 13 Bernát	Auguszt. (6)	Ab Rosch	108 35 5	3 7 1	122 56 8	5 10 10	8	8
22 Hétfő	Timotheus	Jenő	9 D 9 Mátyás	19 Bujt. lmp	148 35 5	3 7 1	22 56 8	5 10 10	8	8
23 Kedd	Beniczi Fülöp	Zacharias	10 Lőrincz vért.	20 fel. miati	149 33 5	5 6 59	37 0	9 26 11	17	17
24 Szerda	Bertalan	Bertalan	11 Máté	21 Kis faun.	150 31 5	7 6 57	50 37 10	6	* 25	25
25 Csütört.	Lajos király	Lajos király	12 Photius	22	151 29 5	8 6 56	63 48 10	5 1	* 29	29
26 Péntek	Sámuel prof.	Samu	13 Maxim	23 Libussa	152 27 5	9 6 53	76 39 11	40	* 25	25
27 Szomb.	Kalaz. József h.	Soma	14 B. A. e. b. j. v	24	153 25 5	11 6 51	89 11	* 3	3	3
			15 N. B. Assz.	25 Sabbath	154 23 5	12 6 49	101 29	0 35	3	56

Hold változása: ☾ Utolsó negyed szerdán 24-én, 7 óra 20 perccel reggel.

HIRDETESEK.

Tisztelt szerkesztő ur!

Ösztönözve egy a „Presse” folyó hó 13-iki számában a Popp-féle Anatherin-szajviz kitünő hatásossága felett irt cikkek által, mely egyszerűsödés számos hírneves orvos által bizonyították, s minthogy Anatherin-szajviz előnyeiről saját magamon szerettem meggyőződést, kötelességemnek ismerem, Popp J. G. urhoz a következő nyílt levelet intézni: 578 (6-6) Bánk, Magyarországon, mártius 16 1864.

Tisztelt kollega ur!

29 év óta a szájrégben, aphte-bántalmakban, melyek gyakran igen fájdalmasak voltak, szenvedtem, s engem az évszón és szőlőben gátoltak; számos orvos közt, különösen a pesti és bécsi orvosi egyetem tanáraival is tanakodván efelett, s az orvosi szerek ösztönét használván fel, anélkül, hogy biztos eredményhez juthattam volna; mióta azonban joggal magasztalt Anatherin-szajvizet használok, azóta fájdalomtól is tökéletesen megszabadultam, s csak sajnálatommal fejezhetem ki arviránt, hogy én azal már rég nem tettem kísérleteket, s nélfogva nem mulaszthatom el, önnek ezenel halaközönemet nyilvánítani, s felkérem önt, az igazság s különösen azok érdekében, kik említett bajokban szenvednek, ezen iratot a nyilvánosság terére juttatni, — tisztelttel dr. Löwinger.

Haszonbérlet.

A Duna mellett a Földvár felé tetleni pusztának a bojárri pusztával határos részén egy 84 holdas, — a solti legelővel határos részén pedig 680 holdas birtokrész; továbbá a Tisza mellett 6- és Uj-Kécske, ugyszintén a tiszai-inkai határok között fekvő, arviztól mentesített, 392, 197 és 441 holdas csámpai pusztai birtokrészek az 1864-ik év szent Mihály napjától kezdve önkéntes ajánlat útján haszonbérbe adandók. Bővebb felvilágosítást ad személyesen vagy bérmentes levelek útján Buda, vízi-városban, öt-pacsirta-utczán 520-ik szám alatt Darányi Ignác. 739 (1-3)

Hallatlan olcsó!!
25 kötet
szépirodalmi MŰVEK
a legjobb szerzőktől,
ugymint:
Arany. Nagydíjai czigányok. — Abonyi. Regék a kárpátiak mellett. 2 kötet. Regék a pésztoztár mellett. 2 kötet. — Balazs S. Beszélyei. 2 kötet. — Balogh F. Káteményei. — Beóthy L. Goldbach et Comp. 2 kötet. Puszták fia. Neszé semmi. Laci-konyha. Ördög naplója. — Bernat G. Kazagányok. — Czuczor Népkölteményei. — Degre A. Az ördög emlékiratai. 2 kötet. Novellái. 3 kötet. — Rozsági. Kisvárosi titkok. — Szathmari K. Bethlen Miklós. Szinezett lapok. 2 kötet. — 26 ft. 45 kr. helyett csak 6 ftért kaphatók: 740 (1)
Legolesőbb könyvek raktárában
Pesten, fehér-hajó-utca, „fehér hajó”-vendéglóban.

Régi pénzeket
és mindennemű régiségeket, drágaköveket, gyöngyöket, színeskővet, aranyat, ezüsfőt, asványokat vess és cserél a legmagasb áron. 725 (3-4)
Régiségek és természetiek irodája.
Dorottya-utca 11-ik sz. a. Pesten, a Lloydnak átellenében,
hol egy nagy választék raktár mindennemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötők, a legolcsóbb áron, ugyszintén egy nagy raktár asványok, lepkek, bogarak, madárhörök, tojások, üvegcsék is találhatók.

Fuchs Gusztáv és társa
BORKERESKEDÉSE
Pesten, Dorottya-utca, a kereskedelmi testület épületében,
ajánlja
legfinomabb és kellemes ízű
asztali borait
pintes üvegekben;
továbbá : a legnemes fajtá vörös és fehér magyar borait palaczkokban; valamint pezsgő-borait Cliquot veuve, Roederer, Mumm, Delbeck és de Berghes-től; Bordeaux- és rajnavideki, Lunel-, Malaga- s Madeira-borait;
kaphatók továbbá fennírtett kereskedésben
a legfinomabb jamaika ó-rhumok.

ADLER L.
pénzváltó-irodája
a kereskedelmi testület (Lloyd) épületében
Pesten, Dorottya-utca 14-ik sz. a.
ajánlja az oly kedvelté vált
sorsjegy-társaságokat,
melyek azon előnnyel bírnak, hogy az évnegyedenként történendő 25 csekély részlet-befizetés, a legnagyobb nyeresémeny-valorizálásig ad kilátást.

Ezenel négy társaságot alapítok, s pedig:
Az A) társaság, mely 20 személyből áll, 20 darab hitelsorsjegyre játszik, egy-egy részletfizetés 8 ft.;
B) társaság, mely 18 személyből áll, 19 db. osztr. sorsjegyre játszik, évenkénti 34 húzással, a részletfizetés egy-egy sorsjegy után 4 ft.; 1 legújabb „Rudolf” sorsjegy ráadásával.
C) társaság, mely 20 személyből áll, 20 db. 1864-iki 50 ftos sorsjegyre játszik, részletfizetés 3 ft.;
D) társaság, mely 10 személyből áll, 10 db. 1860-iki 100 ftos sorsjegyre játszik, részletfizetés 6 ft.
Surgetős felszólítás következtében alakított továbbá egy új társaságot E) mely 20 személyből áll 20 darab 1864-iki egész sorsjegyre, havonként 5 ft-ával 26 részlet fizetéssel.
Az e társaságokban résztvevők az illető részletbefizetési ívekben bejegyzett sorsjegyre közősen játszanak; a nyeresémek miután a kihuzott sorsjegy egy újabb helyettesítetik, a résztvevő közt egyaránt osztanak fel, s a részletfizetések letelte után, a résztvevők mindegyikének egy eredeti sorsjegy szolgáltat ki; a B) alatti társaságot illetőleg, ezen eljárás — a sorsjegy különösége miatt nem alkalmazható, mely esetben a sorsjegyek eladtván, a bejött pénzérték a résztvevők közt egyenlő arányban fog felosztani.
Bélyegilleték: az A-nál 1 ft. 30 kr., a B- és C-nél 68 kr., a D- és E-nél 99 kr. egyszermindenkorra.
Részletfizetések. 15 forint havonként: A) 1 hitel-, 1/2 rész 1860-iki, 1 Salm-sorsjegy, — B) 1 Salm-, 1 Clary-, 1 Pálffy-, 1 Genois-, 1 budai, 1 100 ftos 1861-iki, 1 Keglevich-sorsjegy, — C) 1/2 rész 1860-iki, 1/2 rész 1839-iki, 1 Pálffy-, 1 budai, 1 Waldstein-sorsjegy, — D) 1 hitelintézeti, 1 Waldstein-, 1 Keglevich, 1 Como-, 1 trieszti 50 ftos, 1 Windschgrätz-sorsjegy, — E) 1 hitelintézeti, 1 trieszti 100 ftos, 1 budai sorsjegy, — F) 1 1860-iki 100 ftos, 1 1864-iki, 1 Clary-, 1 Waldstein-, 1 Keglevich-sorsjegy, — G) 1/2 rész 1839-iki, 1864-iki 50 ftos, 1 Eszterházy-, 1 Pálffy-sorsjegy, — 10 forint havonként: A) 1/2 1860-iki, 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Keglevich-sorsjegy, — B) 1 1864-iki 50 ftos, 1/2 rész 1839-iki, 1 budai, 1 Keglevich-sorsjegy, — C) 1 Salm-, 1 Pálffy-, 1 Clary-, 1 budai, 1 Genois-, 1 Waldstein-sorsjegy, — D) 1 hitelintézeti, 1 budai, 1 Eszterházy-sorsjegy, — E) 1/2 1860-iki, 1864-iki 50 ftos, 1 budai sorsjegy, — F) 1 Eszterházy-, 1 1864-iki 50 ftos, 1 budai sorsjegy, — G) 1 1864-iki 50 ftos, 1 trieszti 50 ftos, 1 Salm-, 1 budai, 1 Keglevich-sorsjegy.
Igérvények. 1 egész 1864. sorsjegy 2 ft. 50 kr. — 1 fél sorsjegy 2 ft. — 1 Pálffy-sorsjegy 2 ft. 50 kr. — Bélyegdíj 50 kr.
Bevásárlása s eladása mindennemű értékpapiroknak s pénz-nemeknek, előlegezések, sorsjegyek- s állampapirokra, incasso s megbízások stb.
Videki levelből megrendelések titoktartás mellett gyorsan s pontosan teljesíttetnek. 926 (6-52)

A PATKÁNYOK ÉS EGEREK
bistos és gyors kiirtása
egy csász. kir. kizár. szabadalm. irtószér által. — Gyertya-alakban 1 darab ára 50 kr.
Valódi minőségben kaphatók:
PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, a király-utczában 7-ik szám alatt, — Pozsonyban: Scherz F., — Keszthelyen: Wütsch E. 702 (4-11)

Egy chemiai és photographiai vállalathoz kereszültek egy társat; gyógyszerészek vagy fényképészek először adatik. A fény-iró chemiai laboratoriummal lesz összekötve, mely, hogy szakértőleg kezelje, elsőrendő hasznót hajt: azt a tapasztalás már kimutatta.
Fényképészeti képzettségemet csak azzal igazolom, miszerint én az ismert hírből álló „Borsos és Doctör”
czég alatti fényírásban 8 hónap leforgása alatt több mint 3000 anyaképet (matricz) készítettem saját gépezetemmel (mely jelenleg is birtokomban van), és pedig többnyire a Hautevöllé-osztály számára, kik munkám-mal nagyon is meg voltak elégedve. — E tárgyban levelek f. é. szeptember 10-ig fogadtatnak el.
Pest, kerepai-ut 65-ik szám alatt.
Szentkuty István,
729 (3-3) gyógyszerész és fényképész.

Csász. királyi ausztriai 1864-iki SORSJEGYEK.
Nyereséményhuzás 1864-ik évi szeptember 1-én.
Főnyeresémény: 200,000 ft., legkisebb nyeresémény: 135 ft.
SCHOTTENFELS B. nagykereskedő-háza mainai Frankfurtnban, átenged illyenmü sorsjegyeket a pénzösszeg beküldése mellett ausztriai bankjegyekben: 1 sorsjegyet 3 ftért; 5 sorsjegyet 14 ftért; 11 sorsjegyet 30 ftért.
A sorszuási lajstromok ingyért küldetnek meg. 734 (4-0)

Jelentés.
Alulírottak van szerencsése jelelnetni az illető t. cz. szülőknek, gyámoknak és nevelés-barátainak, hogy a Losonezon eddig fennállott osztr. ág hit. egyesülh protestans gymnasium megszűnésén, a nógrádi ág hitv. egyesülés részéről folyó évi szeptember 1-én egy tapintézzel elhatározták
IV osztályu gymnasium
fog megnyitvatni. 728 (3-3)
Kelt Losonezon, 1864. évi augusztus 1-én.
SZTEIHO ANDRÁS m. p.,
nógrádmegyei ev. esperes.

CSŐD
gazdászati tanári állomásra.
A kis-kun-halasi hely. hitv. egyház kebelében megürült real-gazdászati tanszék betöltésére ezenel csőd nyitattik.
A tanári fizetés 550 a. 6. ft. készpénz, — ezenel jövedelmül nyernendi a város közvelen szomszédosságban fekvő, s 1600 □ öölvel számított 42 hold föld-terület (mely egyszerűsödés a gazdaszati gyakorlati terület) tiszta jövedelmének 50 %-jét, — az elválasztott tanár magát 3 évre kötelezi, s csak annak letelte után felőves előleges felmondás után hagyhatja el tanári állomását.
A tanár kötelessége, növendekéit az elméleti és gyakorlati gazdaszati s azzal érintkező egyéb real-tudományok elemeiben oktatni, s a 42 hold földterületen a gyakorlati gazdaszati berendezni és vezetni.
Pályázni ohajtotk elméleti és gyakorlati szakképzettségéről szóló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványoknak a kis-kun-halasi hely. hitv. egyháztanácsához folyó évi szeptember hó 1-jére leendő beküldésére kéretnek fel.
Végre az elválasztott tanár állomását folyó évi október hó 1-ig elfoglalni, s tanári működését azon napon megkezdeni tartozand.
Kelt Kis-Kun-Halason az 1864-ik évi július hó 31-én megtartott hely. hitv. egyház-tanács-ülésből.
Kovács Imre,
727 (3-3) egyházi r. jegyző.

POPP J. G., gyakorlati fogorvos,
es. k. osztr. szab. és első amerikai s angol kiz. szabad.
ANATHERIN-SZAJVIZE
Bécsben, ezelőtt Tuchlauben 557. sz.,
most: Stadt, Bognergasse 2-ik szám alatt,
a takarékpénztár átellenében.
Egy üvege ára 1 ft. 40 kr., — göngyölés 20 kr.
Kapható Pest városa minden gyógyszerárban, valamint minden illatszér-kereskedésben.
Cs. kir. legfelsőbb szab.
fogpásta.
Ára 1 ft. 22 kr.
FOG-ÓLÓM.
Az odvas-fogak saját olmozására. — Ára 2 ft. 10 kr.
Növényi fogpor.
Papírtokban. — Ára 63 krajczár ausztr. érték.
Mint hogy szájrégem évek hosszú során a fogak- s szájrégem néve is mint le- kitünőbb épségben tartó szernek bizonyult be, s mint toilletés-tárgy a magas s legmagasb uraságok által egyiránt használtatik, nevezetesen pedig nagytekintélyü orvos, egyéniségek részéről számtalan bizonyítványok által — e szernek jellegese igazoltatik, s tekintve, hogy Anatherin-szajvizem az utolsó nagy világkiállításon is kitüntetett, s Angolországban kir. nagybritanniai szabadalommal látatott el, — s a hamisítások ellen véde lón, s Amerikában is hasonló kitüntetést s rendkívüli kedveltségben részesített, s a birodalom több előkelő hírlapi levelezések által megismertettet, — annál fogva annak további dícséretét fölőselegnek tartom.
Kaphatók PESTEN: Török J. gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. — Unschuld Ede úrnál váci-utczában, — Scholz gyógyszerész úrnál a „szent háromság”-hoz, — Leykauf testvér úrnál, — Thalmeier és társa, — Lueff M. és Oszwald úrnál, — BUDÁN: Bakacs Sándor udvari gyógyszerész — és Rath gyógyszerész úrnál. 486 (8-14)

Fontos hirdetmény
LÓ
tulajdonosok számára!
Hogy egy háziszér céljának kellőleg megfelelhessen s megbecsülhetlennek tünjék fel, megkivánatik, hogy az alkalmazásában a leggyyszerűbb, amellet hatóságára néve csulhaton és olcsó legyen. Mint ilyen s rendeltesének tökéletesen megfelelő háziszér, F. W. W. F. J. korneburgi gyógyszerész es. kir. szab. üdítő-nedvet (Restitutions-Fluid) ajánlunk lovak számára. Ebbeli állításunk igazolására a következő sorokra támaszkodunk.
Örömdómre szolgáljunt tisztelt ur egy újabb eredményről, mely hírneves üdítő-nedve alkalmazása által egy rokkant lovason életet, ezenel tisztelttel értesíteni Ezen állat, erős lovaglás okozta meghülés következéskor oly veszedelmes gyuladásban szenvedén, hogy mind a négy lábán megbégnült ugyannyira, hogy csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel lehetett az istállóból kivetzeni. Éa ezen lovart minden másodnap számalváltó jel megdörzsöltem, s ezen dörzsölés után a test fájós részei langyos vízben felerezett folyadékkal megmosatván, annak lábait a csuklóktól kezdve ugyanezen folyadékba mártott vízszóróruddal beburkolattam.
Az ezen műtét által beállott csorvaszálat sikerült egy adag ön korneburgi porával eltávolítani, mely nekem a legkielegítőbben sikerült is.
A betegséget minden más egyéb szokásban levő költséges gyógyszerek mellőzésével tökéletesen eloszlatott. A ló most már szolgálata képes, s ezen leggyyszerűbb eljárás egy istállóbeli szolga által ritetelt véghez.
Mídonnombé, mint ezen üdítő-nedve feltalálójának ezenel hálás köszönetemet nyilvánítani, szabad legyen az összes ló tulajdonosok érdekében azon ohajtat kifejez- nem, miszerint mind üdítő-nedvenek, mind pedig korneburgi marhaporok egy istállóban sem volna szabad hiányoznia. 699 (3-3)
Bécs, február 28-án 1864.
Tisztelttel
Pergler A. F.,
a „Pferdefreund” szerkesztője.

Valódi minőségben kaphatók:
PESTEN: Török József gyógyszerész úrnál, királyutca 7. sz. a.
Továbbá:
B-Gyarmaton: Omaza T., — Debreczenben: Bignio J., — Eperjesen: Zsembery J., — Eszéken: Deszátly, — Esztergomban: Bierbrauer J. C., — Gyöngyösön: Kocziánovich J., — Győrött: Ecker F., — Isperen: Flamm L., — Kassán: Novelli A., — Kolozsvárt: Wolf J., — Komáromban: Ziegler A. és fia., — Lugoson: Kronetter F., — Miskolcon: Spuller J. A., — N-Beszkereken: Haidgger, — N-Kanizsán: Fesselhofer és Rosenfeld, — Nagyvaradon: Jánky A., — Pécselt: Háty E., — Pápan: Bernhüller J., — Pozsonyban: Scherz F. és Hackenberger testv., — Rimaszomban: Hamalár A., — Szabadkán: Sztokovits D., — Szegszárdon: Hutter A., — Szolnokon: Schefftsik, — Szekesfehérvárt: Kovács P., — Trencsében: Weisz L., — Tepliczen: Weisz L., — Varazsdon: Halter F., — Zágrabban: Mihics Gr.
Egy palaez ár 1 ft. 40 kr.
Két palaezknál kevesebb nem rendelhető meg, a pakolásért 30 kr. számítatik.

Két kert-telek
a Hermina mezején,
hat és kilenc holdjával, szabad kézből eladandó. — E tárgyban bővebb értesítést ad a „Látcső” kiadó hivatala Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt.

Rumburgi vászonraktár a „szép juhásznohez”, az uri- és kigyóutczák szögletén, az ugynevezett „párisi házban” Pesten.
WETZER és KUNZ
ajánlják
lehető legjutányosabb meghatározott árakért egész vég- és rőfszámra
dúsan rendezett raktárakat,
mely áll: mindennemű 54 rőfs valdó rumburgi, 1/2, széles 42 rőfs és 1/2, rőf széles 50 rőfs hollandi, 1/4, és 1/2, széles 30 rőfs avatott; és avatatlan sziléziai, 1/4, és 1/2, széles 38 rőfs kreasz-vásznakból; fehér vászon- és pamut csinvatból (Gradl), mindennemű asztali-kellekekből; minők: 6, 12 és 24 személyre való terítékek és készületek, továbbá: abroszok mindenféle nagyságban; asztalkendők, asztal- és törülközőszövetek tuczat- és rőfszámra; szinezett fehér és fehéritlen cemege-kendőcskék; mindennemű kockák- és csikós-kanavásznak; vörös fehérrrel, két fehérrrel vegyített és csikós avatott, avatatlan és fényezett csinvat szövetek (Gradl), nemkülönbön fehér és sárga nankin, különféle nagyságu vászon-, pamut-, gyapju- és selyem-kavészkendők, fehér és nyomott vászon-zsebkendők minden szinben, francia batizstok és batizst-zsebkendők.
A fennírtett áruikkiken kívül talaltatnak még: dús választékban mindennemű rumburgi ruhakelmék, angol vásznak, batizstok és ingkelmék, fehér parkók, függöny fátyol-szövetek, vallis, nyári-piquet és parketok, ugyszintén mindennemű bélsétek 742 (1-3)
Kész fehér és szines ingek. — A vászon valódiságáért kezeskedünk.

Kiadásomban megjelent, s HARTLEBEN és TARSAI könyvkereskedésükben Pesten (váci-utca 17-ik szám alatt), valamint minden más könyvtárusnál kaphatók:
Kiért ürítsük e pohárt?
Felnköszöntések (Toasztok) gyűjteménye.
Képes borítékba füve ára 60 kr. Postán bérmentesen küldve ára 70 krajczár.
Egy örült szerelmei.
Irtá X. de MONTÉPIN. — Fordítá ÁGAI ADOLF.
Két kötet. Ára 1 ft. 25 kr. a. é. 741 (1)
A HÁROM SZOKNYÁS LEÁNY.
Irtá PAUL de KOCK. Fordította HUSZÁR IMRE.
Az eredeti francia kiadásnak rézmetszetü képével. — Ára 75 krajczár.
Arczisme és Phrenologia.
Mindon rendü olvasó számára.
Közli és jegyzetekkel kíséri SZOKOLY VIKTOR.
A szövegbe nyomott, részben eredeti, 162 fametszettel. — Ára 2 ft.
HARTLEBEN ADOLF, kiadó-könyvtár.

Marhabetegségek s marhadög ellen,
melyek a meleg nyáridőben, a szarvasmarhák, sertések s a lovak közt a legnagyobb mértékben dühöngnek, a korneburgi marhapor mint óvszer a legkitünőbb sikerrel alkalmazható; valdó minőségben a következő bizományos urknál kapható s rendelhető meg:
PESTEN: Török J. gyógyszerész úrnál, király-utca 7-ik szám alatt, — Thalmeier és társa, — Halbauer testvérek, — Glatz J. E.
BUDÁN: az udvari gyógyszerészárban. 698 (6-7)
Aradon Probst J. F., Tones és Freiberg, — B-Gyarmaton Sippler testv., — Brassóban Heshelmer J. L. és A., Gyertyády A. és fia., — Breznóbányán Zornáib G., — B-Csabán Birner B., — Csanádan Bentáth Ferd., — Csáktornyan Marosutti örökösai, — Debreczenben Csanak és társa, — Dobsonan Tirscher E., — Esztergomban Bierbrauer J. C., — Egerben Steinhauser A. L., — Eszéken Deszátly István, — Ersekujvárott Conlegner Ignác és Kappel J., — Fehérvárt Kovács P. és Legmann A., — Győrött Jeri A., — Ipolyságon Mikulády T., — Kassán Novelli A., — Komáromban Ziegler A. és fia., — Körmezön Ploy C., — Késmárkon Gensersich A., — Lévan Bolemann A., — Liptó-Szent-Miklósban Krivos J., — Lugoson Kronetter Ferencz gyógyszerész, — Miskolcon Spuller J. A., — Maros-Vasárhelyen Fogaras Demeter, — Nagy-Kanizsán Fesselhofer J., Rosenfeld J., és Zerkovits W. A., — Nagyszombatban Smekei W. A., — Nagyvaradon Kalovics Karácsony, — Nyiregyházan Mathadises G. gyógyszerész, — N-Tapolcsánban Pollák J., — Pécselt Herzog E., — Pozsonyban Scherz F., Wimmer J. és Hackenberger testvérek, — Pancsovan Rauschan és fia., — Rozsnyón Pósz J. J., — Szepsi-Szent-Györgyön Kovács és fia., — Selmecezen Dinák J. E. és Zelenka F., — Szigethváron Koharits C., — Simandon Csiky M., gyógyszerész, — Sopronban Pachhofer L. és Müller, — Szegszárdon Aigner, — Szekeszen Wollenreiter A., — Tatan Hannel C., — Tisolezon Bakovszky A. L., — Török-Szent-Miklósban Hoffmann W., — Trencsében: Weisz L., — Ujvidéken Schreiber F., — Vag-Ujhelyen Bayerdorff L., — Veszprémben Tuszkan Mayer, — Zimonyban Joannovits D. és fia urknál. **

Heckenast Gusztáv könyvkiadó-hivatalában megjelentek, s általa minden hiteles könyv-
árusnál, Pesten: Eggenberger Ferdinand, Budán: Nagel és Wischán-nál kaphatók:

ETHIKA,

vagy:

bölcsészeti erkölcsstan.

Irta **TÉLFY JÁNOS.**

Nagy nyolczadrét. (216 lap.) Borítékba fűzve ára 2 forint ausztr. érték.

A RÓMAI JOG TANKÖNYVE.

Irta

Dr. Mackeldey Ferdinánd.

A tizenegyedik, dr. Fritz János Ádám által tetemesen javított és bővített kiadás után
magyarra áttették

Bátaszéki Lajos, Löw Tibor és Wagner Géza.

Három kötet. Nagy nyolczadrét. (226, 244, 211 lap.) Borítékba fűzve 6 ft.

Birtok-vétel.

Megvételre kerestetik egy 600-800 holdas, — haszonbér-
lésre pedig egy 400 és egy 600 holdas birtok.
Bővebb tudósítást ad az „Országos eng. ügynökségi iroda“
(Pesten, városház-utca 1-ső szám alatt). 736 (8-3)

Nincs többé szeplő!

A leghatásosabb szépítő-szer szeplő, májfoltok s pattanások ellen a
LILIAÉE PARISIENNE

Egy tégl, mely 8-10 hétig is eltart, elegendő a legszebb és legtisztább arczór
előhozására. — Egy tégl ára használati utasítással 3 ft., begyűjtés 20 kr.
Rakhelyek PESTEN: Thalmayer A. és trsa., — Lueff M. illatkereskedése,
Porá F. váci-utca 19-ik szám., — Molnár J., váci-utca 20-ik szám. 683 (5-12)
A keleti marhavész ellen legjeleseb óvszerül ajánlható:

ÁRJEGYZÉKE

magyar kovamalom-köveknek

LÁCZAY SZABÓ KÁROLY

sárospataki gyárában

francia módra készítettnek, melyek az 1862-iki londoni világkiállításon első rendű
érem megnyerésével tüntették ki, melyek most egy

legújabb felfedezett hasonlíthatatlan szépségű

kovafajból,

melynél malomkövek tökéletesebb még nem találtakat fel.

Ez egy kékes-fehér, tiszta, száraz, lépes, ritkás és faraghatóbb, mint az eddig
használt vad kemény kovafajok; mindazáltal lépcsőgénéll és porosításánál fogva az élt
tovább megtartja. — Főtulajdona az, hogy nem csupán száraz őrlésre alkalmas, de
nedvesített élt-őrlésnél is az élt 8-10 nap megtartja, többet s szebb lisztet őrl,
mint más kő, győzősebb, a zsákot megtölti, rozsa-őrésre, melyhez még alkalmas kő
nincs felfedezve, ez felülmulthatatlan; — nem csupán gőz- és malmokra alkalmas, de
mindenféle kisebb, vízi-, száraz- és szalmakokra is; különösen szalmakokra, mert
kemény, mégis engedékeny, könnyen élesíthető, ritkán kell élesíteni, és mindenféle
nagyágban készíthető.

A megrendelések minden pár köre 50 forint előrelvő beklédése által történnek,
a többi rész utólagosan fizetetik. A kő nagysága jobbra vagy balra forgása, és a közép-
luc bősége tudatandó.

A kövek ára párszámra itt helyben osztrák értékben:

Szélesség, hüvelyk:	36	37, 38, 39	40	41, 42	43, 44	45	46	47, 48
Párszámra forint:	180	195	205	210	220	225	240	255
Szélesség, hüvelyk:	49, 50	51, 52	53, 54	55, 56, 57, 58, 59, 60				
Párszámra forint:	270	300	315	375				

Árjegyzéke a sárospataki közönséges malomköveknek,
melyeknek ajánlására annyit hozhatok fel, hogy a történelem ezen bányák fölött annyit
jegyzett fel, hogy midőn a magyarok e hont elfoglalták, ezen bányákat már itt találták,

de hogy annakelötte mikor fedeztettek fel, annak híre az óskor homályában tűnik el, és
azóta ez mindig fenszáll, virágzik, s a maga nemében jóságra nézve hozzá hasonlót föl-
fedezni még ezideig minden fáradozás haszontalan volt.

A kövek ára darabszámra itt helyben osztrák értékben:

Szélesség, hüvelyk:	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
forint:	40	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Szélesség, hüvelyk:	47	48	49	50	51	52	53	54			
forint:	62	64	66	68	70	72	74	76			

Ezen árjegyzék tisztára kifaragott 12 hüvelyk magas kőkre értendőik, ezenfelül
a mennyi hüvelykkel magasabb a kő, ára annyi 3 forinttal emelkedik; ellenben, a mennyi
hüvelykkel alacsonyabb, annyi 2 forinttal kevesedik.

Helyben, a bányában vásárlók számára megmarad az eddigi szokás, miként a dur-
ván kifaragott kövek alku szerint adatnak el.

Megrendelések mind a két rendbeli kövekre nézve elfogadhatóak **BUDÁN: Blum
János** gőzmalom-tulajdonos urnál, — **PESTEN: Vidács István** ur gépgyárában, hol
megtekintés végett kész malom-kövek is léteznek. — Kelt Sárospatakon, jun. 2-án

649 (2-3)

Lácza Szabó Károly.

Mindennemü

737 (2-6)

**divatárak, butorszövetek,
szőnyegek- és függönyökkel**

dúsan berendezett raktárunkat, ugyisintén nagy választékban levő bel- és külföldi

papir-kárpitokat (Tapeten)

ajánljuk gyári áron a tisztelt című közönség figyelmébe.

Fischer J. L. és fiai.

Pesten, bécsi-utca 2-ik sz. a.

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatja Landerer és Heckenast, egyetem-utca 4. szám alatt Pesten 1864.

Pest, augusztus 28-án 1864.

Előfizetési feltételek 1864-dik évre: —
a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai
Ujdonságok: Egész évre 6 ft. Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokaként, 1863. novem-
ber 1-től kezdve: Egy, négyzetes hasábját két sor ára, vagy annak helye, egyszeri írtatásnál 10 krba;
háromszor- vagy többeszeri írtatásnál csak 7 krba számítatik. — Külföldre nézve kiadó-hivatalunk szá-
mára hirdetések elfogad. Hamburg és Altonában: Hansenstein és Vogler. — M. Frankfurt-
ban: Otto Molien és Jaeger könyvkereskedése; Bécsben: Oppelik Alajos, — és Pesten: a ker-
tesz-gazdasági ügynökség is. József-ter, 14. sz. a. Bélyeg-díj, külön minden írtatás után 30 ujkr.

Márton István.

(1760-1831.)

Minap említettük, hogy aug. 14-én álli-
tották fel a pápai ref. főiskolában Márton
István emlékszobrát. A hazai nevelés ezen
reformáló hőst és a pápai ref. főiskola újra-
alkotóját tiszteljük mándi *Márton Istvánban*,
kinek a „közjóra világoló“ életét és ered-
ménydús tevékenységét szándékoznak rövi-
den megismertetni.

Márton István 1760. nov. 23-án Iszka-
Szent-Györgyön, (Veszprémmegyében) szü-
letett, a hol atyja lelkész volt. Ez pedig —
Rudolf király alatt nemességre emelt csa-
lád ivadéka — Szatmármegye
Mánd helységéből származott át
dunántulra.

Nyilvános tanulói pályáját 14
éves korában kezdé Szentkirály-
Szabadján, az akkor ott főnálló
grammatikai iskolában. A du-
nántuli ref. egyh. kerületnek ez
idő szerint nem levén felsőbb is-
kolája, Mártont 1774-ben szülői
Kecskemétre vitték az ott virágzó
gymnaziumba. Az itt töltött négy
évnél köszönhető a latin nyelv-
ben s a római klasszikusokban
szerzett széles és alapos ismeret-
tét. Elvégezvén a gymnaziumi
tanfolyamot, 18 éves korában a
bölcészeti és theologiai pályára
Debreczenbe ment, a hol akkor
a bölcészetet dr. Hatvani, s a
történetet Sinai tanították. Már-
ton a Hatvani által tanított gy-
akorlati philosophia mellett ma-
gánóránban Wolf bölcészeti mű-
veit tanulmányozta, s a gazdag
könyvtár tudományos kincseit
hangyaszorgalommal törekedett
megismerni. — Ez idő szerint
kellemetlen meghasonlás fejlett
ki Debreczenben a tanuló ifjuság
és tanári kar között, a tanulók se-
gélyezése tárgyában, minnek az lett
egyik következménye, hogy Már-
ton még mielőtt a seniorságra el-
juthatott volna, Nánásra ment tanításra.
Itt tanulta meg magán szorgalommal a né-
met nyelvet. — A vezetése alatt levő ta-
nitókat gyámolította, a felsőbb, már latin
nyelvet tanuló osztályokat maga tanította,
s az iskola vezetésében és tanításában oly
kittünő sikert mutatott fel, hogy a derék

hajduváros a rendes két év eltelté után még
egy évig nem ereszté el. Végre a nevelési
térén szerzett gyakorlati ismeretekkel gaz-
dagodva, 1789-ben búcsút vön a tanítóság-
tól, s jövedelméből megtakarított pénzecs-
kéjével még azon év július havában kül-
földre utazott. Bécsből Drezdát, Lipsét és
Jenát meglátogatva, Göttingában állapodott
meg. A lelkési pályára készülvén, majdnem
kizárólag a theologiai tudományokkal fog-
lalkozott.

A tanórákon kívül nyelv idejét majdnem

helyre szándékozott menni, hogy a csendes
lelkési hivatalba lépjen, midőn a gondvise-
lés más munkatérre szólító alkottó szemlémet.
A pápai egyházközség, gymnasiumába taná-
rul hivta meg.

A pápai iskola nem igen különbözött az
idő szerint több faluban található gramma-
tikai iskoláktól, midőn 1790-ben az előzőtt
évben tűz által sokat szenvedett gyülekezet
Márton tanárául hivta, s a 30 éves, sok ol-
dalu készütségű, tetterős férfi még azon év
decemberében elfoglala helyét. A meghí-
váskor Mártonban az a gondolat
született meg s az a szándék ve-
zette Pápara, hogy ott nemcsak
az iskola régi fényét kellene visz-
szállítani, hanem a nyugati ref.
magyarságnak, a dunántuli kerü-
letnek, egy a debreczeni és pataki
iskolához hasonló főiskolát kellene
teremtteni.

Márton, mihelyt átvette az
iskola igazgatását, mindenekelőtt
buzgó pártfogókat igyekezett az
iskola számára szerejni, a közel-
ben és távolban személyes meg-
keresés és levelezés által. Kifür-
készte e célra az összekötteté-
seknek, a buzditásnak és segély-
kérésnek mindennemű kigondol-
ható tisztességes módjait. — E
buzgó fáradozások eredménye
lön, hogy az egyháztanács már
az 1793 dik év elején hozzá fo-
gott az iskola fölépítéséhez és
már az 1794 év végén a két eme-
letes iskola-épületben szállásol-
gatta be Márton felszaporodott
növédekéit. Pár év múlva 1795-
ben a papnövelde is megnyitott
3 évi tanfolyammal s az 1797.
jun. 13-án Tatában tartott egyh.
kerületi gyűlés a pápai taníté-
zetet „kerületi anya-iskolául“ is-
merte el.

Küzdemeiben a vaserélyű
Mártonnak az iskola-alkotásban hű osztály-
társa volt a kittünően tapintatos egyházi férfi,
Tóth Ferencz, akkor már pápai theol. tanár.
Es kettőjük buzgó fáradozásának sikere lön,
hogy 1804-ben a négy ref. egyházkerület-
nek Pesten tanácskozó képviselői, a pápai
főiskolát a négy superintendenciában levő

MÁRTON ISTVÁN.